

**Галузева угода
між Міністерством освіти і науки України та
Профспілками працівників освіти і науки України
на 2021-2025 роки**

1. Загальні положення

1.1. Галузеву Угоду на 2021-2025 роки (далі - Угода) між Міністерством освіти і науки України - центральним органом виконавчої влади та Профспілками працівників освіти і науки України (далі - Профспілки) - (далі - Сторони) укладено відповідно до Законів України «Про колективні договори і угоди», «Про соціальний діалог в Україні», Генеральної угоди, законів про освіту, інших законодавчих актів України.

1.2. На підставі Угоди, яка є нормативним актом соціального партнерства, здійснюється регулювання трудових відносин у галузі та соціально-економічних питань, що стосуються інтересів працівників, а також здобувачів вищої, фахової передвищої, професійно-технічної освіти (далі - здобувачів освіти) та власників (уповноважених ними органів).

1.3. Угода визначає узгоджені позиції і дії Сторін, спрямовані на їхнє співробітництво, створення умов для підвищення ефективності роботи закладів та установ освіти (далі - закладів освіти), реалізацію на цій основі професійних, трудових і соціально-економічних гарантій працівників, здобувачів освіти, забезпечення їхніх конституційних прав, досягнення злагоди в суспільстві.

1.4. Положення Угоди діють безпосередньо та поширюються на працівників закладів освіти і здобувачів освіти, та які перебувають у сфері дії сторін Угоди, і є обов'язковими для включення до колективних договорів, угод нижчого рівня.

1.5. Гарантії, передбачені Угодою, є мінімальними. Соціально-економічні пільги та компенсації, які передбачені колективними договорами та угодами не можуть бути нижчими від рівнів, встановлених законодавством, Генеральною та цією угодами. Колективними договорами та угодами для працівників та здобувачів освіти, можуть встановлюватися додаткові порівняно з цією Угодою трудові та соціальні гарантії в межах передбачених кошторисами видатків.

1.6. Угода може бути розірвана або змінена тільки за взаємною домовленістю Сторін. Зміни й доповнення вносяться за згодою Сторін після проведення переговорів. Пропозиції однієї із Сторін є обов'язковими для розгляду іншою Стороною. Рішення щодо них приймаються за згодою Сторін у 10-денний термін.

1.7. Зміни, що впливають із змін чинного законодавства та Генеральної угоди, застосовуються без внесення змін до Угоди. За необхідності зміни та доповнення або припинення дії Угоди можуть вноситися після переговорів Сторін у такому порядку:

- одна із Сторін повідомляє іншу Сторону і вносить сформульовані пропозиції щодо зміни до Угоди;
- у семиденний строк Сторони розпочинають переговори;
- після досягнення згоди Сторін щодо внесення змін оформлюється відповідний протокол.

1.8. Будь-яка із Сторін угоди у п'ятиденний термін з дня підписання Угоди (змін) подає її на повідомну реєстрацію.

1.9. У двотижневий термін з дня реєстрації Угоди Сторони забезпечують доведення змісту Угоди до керівників органів управління освітою, закладів та установ освіти, науки та інших, а також до профспілкових організацій.

2. Термін дії Угоди

2.1. Угода укладена на 2021-2025 роки, набирає чинності з моменту підписання представниками Сторін і діє до укладення нової або перегляду цієї Угоди.

2.2. Жодна із Сторін, що уклали Угоду, не може впродовж встановленого терміну її дії в односторонньому порядку припинити виконання взятих на себе зобов'язань, порушити узгоджені положення і норми.

2.3. Сторони забезпечують впродовж дії Угоди моніторинг чинного законодавства України з визначених Угодою питань, сприяють реалізації законодавчих норм щодо прав та гарантій працівників та здобувачів освіти, ініціюють їх захист.

2.4. Сторони створюють умови для інформаційного забезпечення працівників та здобувачів освіти щодо стану виконання норм, положень і зобов'язань Угоди, дотримуючись періодичності оприлюднення відповідної інформації не рідше одного разу на півріччя.

2.5. Сторони домовилися, що при зміні власника закладу освіти чинність колективних договорів зберігається протягом строку його дії, але не більше одного року. У цей період сторони повинні розпочати переговори про укладення нового чи зміну або доповнення чинного колективного договору.

3. Створення умов для забезпечення стабільного розвитку галузі

3.1. Міністерство освіти і науки України:

3.1.1. Створюватиме необхідні організаційні, матеріально-фінансові умови для реалізації пріоритетних напрямів розвитку освіти і науки.

3.1.2. Спрямуватиме діяльність органів управління освітою, керівників закладів освіти на створення умов для безумовної реалізації прав громадян на освіту.

3.1.3. В межах повноважень вживатиме заходів щодо безумовного виконання норм законів у галузі освіти, що стосуються соціально-економічних гарантій, прав та інтересів працівників та здобувачів освіти,

недопущення їх зупинення та скасування, зокрема під час формування та прийняття законів про Державний бюджет України на відповідні роки.

3.1.4. Вживатиме заходів для спрощення процедури погодження, розгляду та затвердження кошторисів доходів і видатків підвідомчих закладів освіти і змін до них.

3.1.5. Сприятиме подальшому використанню положень Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341.

3.1.6. Організовуватиме систематичну роботу для забезпечення підвищення кваліфікації і перепідготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників.

3.1.7. Вживатиме заходів для передбачення необхідних видатків на підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

3.1.8. Вживатиме заходів для забезпечення фінансування галузі з помісячним розписом асигнувань в необхідних обсягах відповідно до чинного законодавства.

3.1.9. Братиме участь у визначенні мінімальних нормативів матеріально-технічного, фінансового забезпечення для належного функціонування закладів освіти, не допускаючи їх звуження.

3.1.10. Забезпечить стабільне функціонування підвідомчих закладів освіти, раціональне використання коштів загального та спеціального фондів, недопущення їх вилучення.

3.1.11. Контролюватиме фінансово-господарську діяльність закладів освіти, що фінансуються з бюджету і належать до сфери управління міністерства.

3.1.12. Забезпечить у повному обсязі фінансування заходів соціального захисту в період навчання студентів та учнів, які мають статус дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, студентів та учнів з їх числа, а також студентів та учнів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, студентів та учнів-інвалідів, студентів та учнів із малозабезпечених і багатодітних сімей, студентів та учнів, які мають статус постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, та сприятиме реалізації положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей, дітей, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, для здобуття професійно-технічної та вищої освіти».

3.1.13. Вживатиме заходів для реалізації положень, передбачених ст. ст. 54, 57, 59, 61, 66 Закону України «Про освіту», в частині соціально-економічного забезпечення працівників освіти.

3.1.14. Періодично заслуховуватиме на засіданнях колегії Міністерства освіти і науки України питання про стан дотримання чинного трудового законодавства в закладах освіти.

3.1.15. Сприятиме збереженню мережі закладів освіти, особливо у сільській місцевості, та обсягів їх фінансування, поліпшенню фінансування закладів позашкільної освіти за рахунок коштів відповідних бюджетів.

3.1.16. Застосовуватиме заходи впливу на удосконалення норм законодавства про неприпустимість закриття закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти, а також їх структурних підрозділів посеред навчального року, здійснення реорганізації і ліквідації закладів загальної середньої освіти у сільській місцевості лише за згодою громади села.

3.1.17. Вживатиме заходів для фінансування закладів загальної середньої освіти, класи в яких сформовано з дотриманням норм статті 12 закону «Про повну загальну середню освіту», зокрема з наповнюваністю не менше 5 учнів, за рахунок освітньої субвенції.

3.1.18. Сприятиме функціонуванню центрів професійного розвитку педагогічних працівників, а також методичних установ, які здійснюють методичне забезпечення освіти відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту».

3.1.19. Регулярно надаватиме Профспілкам інформацію щодо залишків освітньої субвенції.

3.1.20. Ініціюватиме передбачення у видатках освітньої субвенції щомісячної надбавки за роботу в особливих умовах праці у розмірі 50 відсотків посадового окладу педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти, що розміщені в населених пунктах, які розташовані на лінії зіткнення, відповідно до постанови Уряду від 5 вересня 2018 р. № 708, а також такої надбавки для інших педагогічних працівників закладів освіти, які викладають предмети загальноосвітньої складової.

3.1.21. Вживатиме заходів для забезпечення додатковою підтримкою в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами та створенням для них вільного доступу до інфраструктури закладів вищої, фахової передвищої, професійно-технічної освіти, зокрема щодо розширення Переліку соціальних послуг, що надаються особам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, з метою розширення кола осіб з інвалідністю, що потребують фізичного супроводу, надання допомоги при переміщенні для здобуття відповідної освіти (фаху, спеціальності) у закладах професійно-технічної, фахової передвищої, вищої освіти.

3.2. Сторони Угоди, керуючись принципами соціального партнерства, усвідомлюючи відповідальність за функціонування і розвиток

закладів і установ освіти, необхідність покращання становища працівників, домовилися:

3.2.1. Сприяти підвищенню якості освіти, результативності діяльності закладів освіти, конкурентоздатності працівників на ринку праці.

3.2.2. Спрямувати свою діяльність на створення умов для забезпечення стабільної та ефективної роботи закладів освіти.

3.2.3. Брати участь у діючих органах соціального партнерства.

3.2.4. Брати участь в організації, підготовці та проведенні заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності працівників освіти.

3.2.5. Вживати заходів для недопущення прийняття законодавчих актів, які загрожують звуженням прав і свобод громадян в галузі освіти, зокрема тих, що стосуються:

- закриття закладів загальної середньої освіти у сільській місцевості;
- ліквідації, реорганізації та перепрофілювання закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти, інших закладів освіти;

- зміни нормативів щодо наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти, груп у закладах дошкільної і позашкільної освіти, передбачених положеннями ст. 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту», ст. 14 Закону України «Про дошкільну освіту» та ст. 18 Закону України «Про позашкільну освіту», а також норм щодо кількості учнів у групах при поділі класів для вивчення окремих предметів;

- збільшення кількості студентів на одного викладача у закладах вищої освіти;

- збільшення обсягу педагогічного навантаження порівняно з передбаченим ст. 24 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та ст. 22 Закону України «Про позашкільну освіту»;

- зменшення кількості годин в навчальних планах закладів загальної середньої освіти;

- посилення інтенсифікації праці науково-педагогічних і педагогічних працівників;

- скорочення чисельності педагогічних і науково-педагогічних працівників;

- зміни умов нормування праці педагогічних працівників, зокрема включення обсягу педагогічної роботи, пов'язаної із зовнішнім незалежним оцінюванням, до педагогічного навантаження педагогічних працівників.

3.2.6. Сприяти вирішенню питання щодо забезпечення проведення індексації та компенсації втрати частини доходів у зв'язку з порушенням термінів здійснення відповідних виплат.

3.2.7. Здійснювати моніторинг та сприяти належному фінансовому забезпеченню закладів освіти.

3.2.8. Запобігати виникненню колективних трудових спорів (конфліктів), а в разі їх виникнення - прагнути до розв'язання шляхом взаємних консультацій, переговорів відповідно до Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

3.2.9. Вживати заходів впливу до органів місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування територіальних громад з метою дотримання ними вимог законодавства з питань освіти, умов та оплати праці працівників, інших соціально-економічних питань.

3.2.10. Сприяти розширенню в системі освіти педагогічних династій та забезпеченню права на працю у закладах та установах освіти відповідно до здобутої кваліфікації вчителям, вихователям та іншим педагогічним працівникам - близьким особам, якими є чоловіки, дружини, батьки, діти та інші (із дотриманням вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів).

3.2.11. Забезпечити розробку та затвердження:

Положення про структурні підрозділи ліцею;

Положення про заклад загальної середньої освіти;

Положення про ліцей;

Положення про гімназію;

Положення про відділ освіти районної, (міської), сільської, селищної ради,

Положення про педагогічну інтернатуру.

3.2.12. Вживати заходів для скасування обмежень, запроваджених пунктом 4 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911-VIII, щодо заборони фінансування за рахунок освітньої субвенції закладів загальної середньої освіти з кількістю учнів менше 25 осіб.

3.3. Міністерство освіти і науки України та Профспілки вживатимуть заходи для:

3.3.1. Розширення кола стипендіатів на отримання академічних стипендій, зокрема шляхом внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 «Порядок призначення і виплати стипендій» в частині визначення рейтингу успішності студентів, які навчаються за державним замовленням, в цілому у закладі вищої освіти з наданням права подальшого розподілу числа стипендіатів між факультетами, відділеннями, напрямами, спеціальностями стипендіальним комісіям.

Передбачення в державному та місцевих бюджетах на відповідний рік обсягів видатків стипендіального фонду, необхідних для реалізації прав студентів відповідно до норм статті 62 Закону України «Про вищу освіту», статті 54 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

3.3.2. Забезпечення права студентам на пільговий проїзд у транспорті

відповідно до гарантій, передбачених статтею 62 Закону України «Про вищу освіту», статтею 54 Закону України «Про фахову передвищу освіту», зокрема щодо проїзду у приміському і міжміському автомобільному транспорті, та відновлення права на пільговий проїзд для учнів закладів професійно-технічної освіти у статті 9 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».

3.3.3. Забезпечення фінансування галузі освіти у повному обсязі не менше 7% внутрішнього валового продукту відповідно до статті 78 Закону України «Про освіту».

3.3.4. Передбачення видатків освітньої субвенції в обсягах, необхідних для своєчасної і в повному розмірі оплати праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та інших, які оплачуються за рахунок освітньої субвенції.

3.3.5. Удосконалення формули розподілу освітньої субвенції, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» з тим, щоб обрахунки за її складовими були максимально наближені до потреб закладів загальної середньої освіти на оплату праці педагогічних працівників.

3.3.6. Внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» щодо спрямування освітньої субвенції виключно на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та інших, яка здійснюється за рахунок субвенції.

3.3.7. Недопущення утворення залишків освітньої субвенції; використання їх за цільовим призначенням для виплати надбавок «за престижність педагогічної праці» в максимальних розмірах, встановлення надбавок за складність, напруженість, за високі досягнення у праці, за виконання особливо важливої роботи, преміювання, надання допомоги для вирішення соціально-побутових проблем педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти та інших закладів освіти в повному обсязі.

3.3.8. Забезпечення освітньою субвенцією закладів загальної середньої освіти з чисельністю учнів до 25 осіб з метою забезпечення трудових прав педагогічних працівників, недопущення їх вивільнення та дотримання конституційного права дітей на отримання повної загальної середньої освіти незалежно від їх місця проживання.

3.3.9. Передбачення в Державному бюджеті на відповідний рік додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів загальної середньої освіти у повному обсязі з урахуванням потреб, пов'язаних з їх оновленням та модернізацією, а також її розподілу між відповідними місцевими бюджетами.

3.3.10. Забезпечення при прийнятті місцевих бюджетів обсягів

видатків на фінансування закладів вищої, фахової передвищої, післядипломної, професійно-технічної, повної загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти, а також установ освіти у повному обсязі, зокрема необхідних для першочергової виплати заробітної плати працівникам цих закладів та установ.

3.3.11. Збільшення обсягів видатків закладам вищої освіти, необхідних для забезпечення фінансування коледжів, професійних коледжів, які є їх структурними підрозділами без права окремих юридичних осіб.

3.3.12. Забезпечення видатків на підготовку кадрів закладами вищої освіти, необхідних для дотримання трудових прав працівників, створення необхідних умов навчання та праці.

3.3.13. Посилення кадрового потенціалу органів управління освітою та методичних служб територіальних громад.

3.3.14. Недопущення закриття посеред навчального року закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти, особливо у сільській місцевості у новостворених територіальних громадах, пов'язаних із децентралізацією органів влади.

3.3.15. Відстоювання та захисту інтересів працівників освіти, використовуючи співпрацю з міжнародними організаціями.

3.3.16. Забезпечення обміну та залучення досвіду ЄС в галузі освіти, навчання та молодіжної політики з метою покращення взаєморозуміння, активізації міжкультурного діалогу та посилення знань щодо відповідних культур відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

3.4. Сторони Угоди рекомендують керівникам органів управління освітою, закладів та установ освіти і науки, відповідним профспілковим органам вживати заходів для:

3.4.1 Забезпечення у повному обсязі видатків на оплату праці працівників закладів освіти для її першочергової виплати при затвердженні місцевих бюджетів відповідно до статті 77 Бюджетного кодексу України.

3.4.2. Забезпечення фінансування галузі освіти у повному обсязі не менше 7% внутрішнього валового продукту відповідно до статті 78 Закону України «Про освіту».

3.4.3. Передбачення видатків освітньої субвенції в обсягах, необхідних для своєчасної і в повному розмірі оплати праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та інших, які оплачуються за рахунок освітньої субвенції, належного щомісячного її розподілу.

3.4.4. Ефективного розподілу освітньої субвенції для максимального наближення її обсягів до потреб закладів на оплату праці педагогічних працівників, удосконалення формули розподілу освітньої субвенції, що

затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами».

3.4.5. Внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» щодо обов'язкового спрямування освітньої субвенції виключно на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та інших, яка здійснюється за рахунок субвенції, спрямування її залишків на оновлення матеріально-технічної бази лише за умови виплати їм надбавок, доплат, винагороди, допомоги на оздоровлення та інших виплат у повному, максимальному розмірі за кожною з таких виплат.

3.4.6. Недопущення утворення залишків освітньої субвенції; використання їх за цільовим призначенням для виплати надбавок «за престижність педагогічної праці» в максимальних розмірах, встановлення надбавок за складність, напруженість, за високі досягнення у праці, за виконання особливо важливої роботи, преміювання, надання допомоги для вирішення соціально-побутових проблем педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти та інших закладів освіти в повному обсязі без обмеження граничними розмірами за кожною з них.

3.4.7. Забезпечення освітньою субвенцією закладів загальної середньої освіти з чисельністю учнів до 25 осіб з метою забезпечення трудових прав педагогічних працівників, недопущення їх вивільнення та дотримання конституційного права дітей на отримання повної загальної середньої освіти незалежно від їх місця проживання.

3.4.8. Передбачення в Державному бюджеті на відповідний рік додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів загальної середньої освіти у повному обсязі з урахуванням потреб, пов'язаних з їх оновленням та модернізацією, а також її розподілу.

3.4.9. Забезпечення при прийнятті місцевих бюджетів обсягів видатків на фінансування закладів вищої, фахової передвищої, післядипломної, професійно-технічної, повної загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти, а також установ освіти у повному обсязі, зокрема необхідних для першочергової виплати заробітної плати працівникам цих закладів та установ освіти.

3.4.10. Збільшення обсягів видатків закладам вищої освіти, необхідних для забезпечення фінансування коледжів, фахових коледжів, які є їх структурними підрозділами без права окремих юридичних осіб.

3.4.11. Розширення кола стипендіатів на отримання академічних стипендій.

Передбачення в державному та місцевих бюджетах на відповідний рік обсягів видатків стипендіального фонду, необхідних для реалізації прав

студентів відповідно до норм статті 62 Закону України «Про вищу освіту», статті 54 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

3.4.12. Забезпечення права студентам на пільговий проїзд у транспорті відповідно до гарантій, передбачених статтею 62 Закону України «Про вищу освіту», зокрема щодо проїзду у приміському і міжміському автомобільному транспорті, та відновлення права на пільговий проїзд для учнів професійно-технічних закладів освіти у статті 9 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».

3.5. Профспілки зобов'язуються:

3.5.1. Сприяти зміцненню виробничої та трудової дисципліни в закладах освіти.

3.5.2. Утримуватися від організації страйків з питань, включених до Угоди, за умови їх вирішення у встановленому законодавством порядку.

4. Зайнятість

4.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

4.1.1. Сприяти реалізації державної політики зайнятості населення відповідно до Законів України «Про зайнятість населення», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», інших законодавчих актів в частині працевлаштування молодих спеціалістів.

4.1.2. Сприяти здобувачам вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти на реалізацію їхніх прав на стажування на підприємствах, в установах та організаціях за спеціальністю (професією), що здобувається, у вільний від навчання час, а також у доступі до інформації про можливість такого стажування.

4.1.3. Спільно з відповідними органами державної служби зайнятості населення брати участь у розробці, реалізації, контролі за виконанням заходів щодо забезпечення зайнятості працівників галузі при їх вивільненні.

4.1.4. Забезпечити аналіз зайнятості в галузі на основі статистичних звітів та розглядати це питання разом з Профспілками одночасно з підсумками виконання Угоди.

4.1.5. Вживати заходів для недопущення в закладах освіти масового вивільнення працівників з ініціативи власника або уповноваженого ним органу (понад 3 відсотки чисельності працівників упродовж календарного року).

4.1.6. З урахуванням регіональних потреб визначити обсяги державного замовлення на підготовку фахівців без відриву від виробництва з числа випускників педагогічних інститутів, університетів, коледжів, училищ та закладів системи загальної середньої освіти та перепідготовки педагогічних працівників за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів з метою опанування ними гостродефіцитних

педагогічних спеціальностей.

4.1.7. Не допускати скорочення чисельності науково-педагогічних працівників при запровадженні новітніх форм і технологій організації навчального процесу у закладах вищої освіти.

4.1.8 Вживати заходів для відновлення трудових прав педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, зокрема й керівників, які отримали пенсію за віком, з якими на цій підставі припинено безстрокові трудові договори та укладено їх терміном на один рік чи більше.

4.1.9. Вживати заходів щодо обмеження застосування строкових трудових договорів з науковими та науково-педагогічними працівниками, які отримали пенсію за віком.

4.2. Сторони Угоди рекомендують керівникам органів управління освітою, закладів та установ освіти і науки, відповідним профспілковим органам:

4.2.1. Проводити спільні консультації з приводу виникнення обґрунтованої необхідності скорочення більше як 3 відсотки чисельності працівників.

4.2.2. Рішення про зміни в організації виробництва і праці, реорганізацію і перепрофілювання закладів, що призводять до скорочення чисельності або штату працівників, узгоджені з відповідними профспілковими органами, приймати не пізніше ніж за 3 місяці до намічених дій з економічним обґрунтуванням та заходами забезпечення зайнятості працівників, які вивільняються. Тримісячний період використовувати для вжиття заходів, спрямованих на зниження рівня скорочення чисельності працівників.

4.2.3. Забезпечити працевлаштування на вільні і новостворені робочі місця в закладах освіти і науки незайнятого населення, зареєстрованого у державній службі зайнятості, відповідно до кваліфікаційних вимог, надаючи при цьому перевагу професійно досвідченим працівникам та випускникам закладів освіти.

4.2.4. Сприяти поширенню інформації щодо потреб ринку праці в галузі освіти через засоби масової інформації, зокрема через власні ресурси.

4.2.5. Передбачати у колективних договорах закладів та установ освіти заходи щодо попередження безробіття, створення нових (додаткових) робочих місць.

4.2.6. Вжити заходів для недопущення запровадження такого режиму роботи працівників закладів дошкільної освіти, який може призвести до встановлення місячної заробітної плати в розмірі менше посадового окладу (ставки заробітної плати).

4.2.7. З метою створення педагогічним, науково-педагогічним працівникам відповідних умов праці, які б максимально сприяли

забезпеченню продуктивної зайнятості та зарахуванню періодів трудової діяльності до страхового стажу для призначення відповідного виду пенсії:

- при звільненні педагогічних працівників вивільнені години розподіляти у першу чергу між тими працівниками, які мають неповне тижневе навантаження;

- залучати до викладацької роботи керівних, педагогічних та інших працівників закладів освіти, працівників інших підприємств, установ, організацій лише за умови забезпечення штатних педагогічних, науково-педагогічних працівників навчальним навантаженням в обсязі не менше відповідної кількості годин на ставку;

- передавати уроки з окремих предметів у початкових класах, в т. ч. уроки іноземної мови, фізичної культури, образотворчого мистецтва, музики, інформатики лише спеціалістам за наявності об'єктивних причин та обов'язкової письмової згоди учителів початкових класів, забезпечуючи при цьому оплату праці відповідно до положень п. 74 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти.

4.2.8. Застосовувати при оптимізації закладів та установ освіти звільнення працівників за скороченням штатів або чисельності працюючих лише як крайній засіб, коли вичерпані всі можливості їх працевлаштування в інших закладах освіти.

4.2.9. Не допускати зменшення обсягу навчального навантаження особам передпенсійного віку.

4.2.10. Не допускати звільнення працівників закладів та установ освіти при зміні власника, зокрема при створенні територіальних громад.

4.2.11. Не допускати припинення шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації закладів освіти та у зв'язку з цим звільнення педагогічних працівників чи скорочення штатів посеред навчального року.

4.3. Профспілки зобов'язуються сприяти роботі молодіжних центрів праці закладів вищої освіти, розвитку їх взаємодії з державною службою зайнятості.

5. Регулювання виробничих, трудових відносин. Режим праці та відпочинку

5.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

5.1.1. Забезпечити розробку та затвердження:

- типових штатних нормативів усіх типів установ і закладів освіти;
- кваліфікаційних характеристик педагогічних, науково-педагогічних, інших працівників освіти, як необхідної умови забезпечення об'єктивної атестації працівників та встановлення відповідних умов оплати праці.

5.1.2. Вжити заходів для удосконалення правового механізму атестації педагогічних працівників, зокрема старших викладачів коледжів.

5.1.3. Привести у відповідність з чинним законодавством Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників державних навчально-виховних закладів України.

5.1.4. Забезпечити контроль за розробкою в закладах освіти і науки правил внутрішнього трудового розпорядку.

5.1.5. Забезпечити дотримання на місцях:

- встановлених чинним законодавством норм тривалості робочого часу і відпочинку для працівників галузі;

- нормативних документів щодо порядку здачі в оренду приміщень та обладнання.

5.1.6. Забезпечити контроль за:

- застосуванням у галузі надурочних робіт, допускаючи їх лише у випадках та з дотриманням порядку, передбачених чинним законодавством;

- наданням працівникам щорічних відпусток відповідної тривалості згідно з чинним законодавством.

5.1.7. Забезпечити встановлення педагогічним і науково-педагогічним працівникам скороченої тривалості робочого часу відповідно до чинного законодавства.

5.1.8. Забезпечити оптимізацію навчального навантаження науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, які проводять і виконують наукові дослідження у межах основного робочого часу.

5.1.9. Вжити заходів для напрацювання ефективних механізмів економічної та господарської діяльності закладів вищої освіти, розширення їх автономії щодо використання бюджетних коштів та формування штатів.

5.1.10. Вжити заходів для недопущення посилення інтенсифікації праці науково-педагогічних працівників, погіршення умов праці при встановленні нормативів чисельності студентів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у закладах вищої освіти, зокрема з урахуванням демографічної ситуації та формуванні навантаження з окремих видів наукової та навчальної роботи.

5.1.11. Ініціювати внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 346 «Про затвердження порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти...» з метою встановлення терміну щорічної основної відпустки тривалістю 56 календарних днів для всіх категорій педагогічних працівників закладів дошкільної, позашкільної освіти, закладів освіти комбінованого типу з інклюзивними групами та навчально-виховних комплексів, об'єднань закладів освіти, а для наукових працівників – тривалістю 42 календарних дні тощо.

5.1.12. Вжити заходів для внесення змін до порядку використання

коштів, передбачених у Державному бюджеті на виплату академічних стипендій в частині забезпечення права закладів вищої освіти надавати матеріальну допомогу студентам та здійснювати їх заохочення відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 «Питання стипендіального забезпечення».

5.2. Сторони Угоди домовилися, що:

5.2.1. Періоди, впродовж яких у закладах освіти не здійснюється освітній процес (освітня діяльність) у зв'язку із санітарно-епідеміологічними, кліматичними чи іншими, незалежними від працівників обставинами, є робочим часом педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників. У зазначений час працівники залучаються до навчально-виховної, організаційно-методичної, організаційно-педагогічної, наукової робіт відповідно до наказу керівника закладу в порядку, передбаченому колективним договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку, зокрема в умовах реального часу через Інтернет.

5.2.2. Залучення учителів, які здійснюють індивідуальне навчання дітей за медичними показаннями, а також асистентів учителів до виконання іншої організаційно-педагогічної роботи у канікулярний період здійснюється в межах кількості годин навчального навантаження, установленого при тарифікації до початку канікул.

5.2.3. Тривалість робочого часу педагогічних працівників, залучених у період, що не збігається із щорічною оплачуваною відпусткою, на строк не більше одного місяця до роботи в заклади освіти, зокрема оздоровчі табори з денним перебуванням дітей, що діють в канікулярний період у тій же місцевості на базі закладів загальної середньої освіти та інших закладів освіти, не може перевищувати кількості годин, встановлених при тарифікації до початку такої роботи чи при укладенні трудового договору.

5.2.4. Залучення педагогічних працівників у канікулярний період, який не збігається з їх щорічною оплачуваною відпусткою, до роботи в закладах освіти, зокрема оздоровчих таборах, розташованих в іншій місцевості, здійснюється лише за згодою працівників.

5.2.5. Режим виконання організаційної, методичної, наукової роботи регулюється правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу вищої освіти, фахової передвищої освіти, планами науково-дослідних робіт, програмами, індивідуальними планами робіт. Правилами внутрішнього трудового розпорядку, іншими локальними актами можна регулювати виконання зазначених видів робіт як безпосередньо у закладі вищої, фахової передвищої освіти, так і за його межами.

5.2.6. Навчальне навантаження викладача визначається обсягом навчальних занять, доручених для проведення конкретному викладачеві, та вираженим в академічних (облікових) годинах.

5.2.7. Види навчальних занять, що входять до обов'язкового обсягу

навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються кафедрою (предметною або цикловою комісією).

5.2.8. Мінімальний та максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження науково-педагогічних працівників в межах їх робочого часу встановлює заклад вищої, фахової передвищої освіти з урахуванням виконання ними інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) у порядку, передбаченому його статутом та колективним договором.

У коледжах, фахових коледжах обсяг навчального навантаження викладачів, з числа педагогічних працівників, визначається згідно з чинним законодавством.

5.2.9. Графік робочого часу науково-педагогічних працівників визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним робочим планом викладача. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком контрольних заходів, визначається у порядку, встановленому закладом вищої, фахової передвищої освіти, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання. Забороняється відволікати науково-педагогічних працівників (викладачів) від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

5.2.10. У випадках виробничої необхідності у закладах вищої освіти науково-педагогічний працівник може залучатися до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначений індивідуальним робочим планом, в межах свого робочого часу. Додаткова кількість облікових годин встановлюється закладом вищої освіти і не може перевищувати 0,25 обсягу мінімального навчального навантаження.

Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача вносяться до його індивідуального робочого плану.

5.2.11. Вживатимуть заходів для внесення змін до законодавства щодо встановлення:

- скороченої тривалості робочого часу практичних психологів закладів дошкільної освіти комбінованого типу та соціальних педагогів закладів освіти (груп, класів) для дітей з особливими освітніми потребами; для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку; з інклюзивними класами та групами;

- збільшення тривалості щорічної основної відпустки вихователям-методистам та іншим працівникам закладів дошкільної освіти комбінованого типу, з групами компенсуючого типу та з інклюзивними групами;

- збільшення тривалості щорічної основної відпустки керівникам дитячо-юнацьких спортивних шкіл та їх заступникам з навчальної, навчально-виховної, виховної роботи, як це передбачено для керівників та

їх заступників закладів позашкільної освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 346

5.3. Міністерство освіти і науки України рекомендує органам управління освітою, керівникам закладів та установ освіти і науки:

5.3.1. Створювати умови для використання педагогічними та науково-педагогічними працівниками вільних від навчальних занять та виконання іншої педагогічної (науково-педагогічної) роботи за розкладом окремих днів тижня з метою підвищення кваліфікації, самоосвіти, підготовки до занять тощо за межами закладу освіти.

5.3.2. При складанні розкладів навчальних занять уникати нераціональних витрат часу педагогічних та науково-педагогічних працівників, які здійснюють викладацьку роботу, забезпечувати безперервну послідовність проведення уроків, навчальних занять, не допускати тривалих перерв між заняттями (так званих «вікон»).

5.3.3. Визначати режим робочого часу науково-педагогічних працівників у межах 36-годинного робочого тижня з урахуванням виконання навчальної, організаційної, методичної, наукової робіт, передбачених індивідуальним планом.

5.3.4. Регулювати режим виконання навчальної роботи розкладом навчальних занять. Визначати обсяг навчальної роботи для кожного науково-педагогічного працівника безпосередньо закладом вищої освіти з урахуванням його кваліфікації та профілю кафедри в межах не більше 600 годин у навчальному році. Забезпечити прозорість розподілу навчального навантаження. У випадках тимчасової відсутності науково-педагогічних працівників здійснювати їх заміну на умовах погодинної оплати праці в обсязі до 240 годин на рік.

5.3.5. Здійснювати звільнення педагогічних та науково-педагогічних працівників у зв'язку із скороченням обсягу роботи тільки після закінчення навчального року.

5.3.6. Забезпечити призначення керівників комунальних закладів загальної середньої освіти за результатами конкурсного відбору строком на шість років (строком на два роки - для особи, яка призначається на посаду керівника закладу загальної середньої освіти вперше) на підставі рішення конкурсної комісії, до складу якої входять, зокрема представники засновника, районної (міської, сільської, селищної, об'єднаної) профспілкової організації, відповідно до Положення про конкурс на посаду керівника комунального закладу загальної середньої освіти, затвердженого засновником або уповноваженим ним органом (посадовою особою).

Не допускати припинення безстрокового трудового договору з керівниками комунальних закладів освіти, зокрема у зв'язку зі зміною засновника.

5.3.7. Обмежити укладення строкових договорів з працівниками з

мотивації необхідності його випробовування. Не допускати переукладення безстрокового трудового договору на строковий з підстав досягнення працівником пенсійного віку з ініціативи власника (крім наукових та науково-педагогічних працівників).

Не допускати укладення строкових договорів з науковими та науково-педагогічними працівниками, які досягли пенсійного віку.

5.3.8. Призначати працівників на посади керівників закладів і установ освіти, що перебувають у державній власності і підпорядковані Міністерству освіти і науки України, шляхом обрання їх за конкурсом та укладання з ними контракту.

5.3.9. Спрямувати контрактну форму трудового договору на створення умов для виявлення ініціативності працівника, враховуючи його індивідуальні здібності, правову і соціальну захищеність. Вважати обов'язковим надання додаткових порівняно з чинним законодавством пільг, гарантій та компенсацій для працівників, з якими укладено контракт. Трудові договори, що були переукладені один чи декілька разів, за винятком випадків, передбачених частиною другою статті 23 Кодексу законів про працю України, вважати такими, що укладені на невизначений строк.

5.3.10. Забезпечити надання додаткових відпусток працівникам із ненормованим робочим днем тривалістю до 7 календарних днів згідно із списками посад, робіт та професій, визначених колективними договорами та на підставі Орієнтовного переліку посад працівників з ненормованим робочим днем (додаток № 1).

5.3.11. Встановлювати та надавати працівникам інші види оплачуваних відпусток (у разі особистого шлюбу або шлюбу дітей, народження дитини, смерті близьких родичів, для догляду за хворим членом сім'ї, батькам, діти яких у віці до 18 років вступають до навчальних закладів, розташованих у іншій місцевості, батькам, чії діти йдуть до першого класу школи, ветеранам, донорам тощо), зокрема головам профспілкових органів, які працюють на громадських засадах, на умовах колективних договорів.

Надавати додаткові відпустки за складність і напруженість у роботі керівним працівникам дитячо-юнацьких спортивних шкіл тривалістю до 18 календарних днів відповідно до норм статті 4 Закону України «Про відпустки» на умовах колективних договорів, угод.

5.3.12. Сприяти наданню можливості непедагогічним працівникам закладів освіти і науки, які відповідно до чинного законодавства мають право на викладацьку роботу, виконувати її в межах основного робочого часу.

5.3.13. Розширювати переліки категорій працівників, яким за бажанням може надаватися щорічна відпустка повної тривалості до закінчення 6-місячного терміну безперервної роботи в цій установі,

організації на умовах колективного або трудового договорів. Оплату відпусток здійснювати в межах бюджетних асигнувань та інших додаткових джерел.

5.3.14. Забезпечити дотримання чинного законодавства щодо надання в повному обсязі гарантій і компенсацій працівникам закладів та установ освіти, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання іншим професіям з відривом від виробництва.

5.3.15. Забезпечити матеріальне заохочення педагогічних та науково-педагогічних працівників, учні та студенти яких стали переможцями обласних, всеукраїнських та міжнародних учнівських і студентських олімпіад, конкурсів, турнірів.

5.3.16. Домогтися запровадження пільгового користування для здобувачів освіти, зокрема тих, які є переможцями всеукраїнських та міжнародних олімпіад, конкурсів, турнірів, послугами бібліотек, музеїв, виставок, театрів, спортивних закладів.

5.3.17. Забезпечити дотримання чинного законодавства щодо повідомлення працівників про введення нових і зміну чинних умов праці, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників щодо обсягу навчального (педагогічного) навантаження на наступний навчальний рік, не пізніше ніж за 2 місяці до їх запровадження.

5.3.18. Затверджувати кошториси, плани використання бюджетних коштів, штатний розпис, графіки відпусток, навчальне навантаження педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти разом з профкомом закладу.

5.3.19. Погоджувати з профкомами:

- запровадження змін, перегляд умов праці;
- час початку і закінчення роботи, режим роботи змін, поділ робочого часу на частини, застосування підсумованого обліку робочого часу, графіки роботи, згідно з якими передбачати можливість створення умов для приймання працівниками їжі протягом робочого часу на тих роботах, де їх особливості не дозволяють встановити перерву;
- внесення змін та доповнень до статутів закладів освіти з питань праці та соціально-економічних інтересів працівників та здобувачів освіти.

5.3.20. Забезпечити організацію для вчителів, керівників установ і закладів освіти, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти та методичних кабінетів (центрів), центрів професійного розвитку педагогічних працівників, короткотермінові курси, семінари, конференції з питань законодавства про освіту, трудового законодавства.

5.3.21. Вжити додаткових заходів для забезпечення освітніх закладів і установ педагогічними кадрами.

5.3.22. Забезпечити встановлення тижневого аудиторного

навантаження для студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра - не більше 30 годин, магістра - 18 годин відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

5.3.23. Вжити заходів для посилення організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи студентів, підвищення наукового і методичного рівня навчальної літератури та дидактичних матеріалів.

5.3.24. Затверджувати посадові інструкції працівників закладів та установ освіти і науки їх керівниками за погодженням з профспілковими органами.

5.3.25. Продовжувати до закінчення строку чинності строкового договору, укладеного на підставі Прикінцевих положень та статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту», трудовий договір на новий термін, але не менше ніж на три роки.

5.3.26. Продовжувати строковий трудовий договір на термін щорічної основної відпустки повної тривалості, наданої за заявою педагогічного працівника, відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про відпустки» з виплатою допомоги на оздоровлення та щорічної грошової винагороди за сумлінну працю та зразкове виконання посадових обов'язків відповідно до статті 57 Закону України «Про освіту».

5.4. Профспілки вживатимуть заходів щодо:

5.4.1. Забезпечення нормативними документами з питань трудового законодавства територіальних комітетів (рад) Профспілок, проведення навчання з питань законодавства про працю, застосування його норм у практичній роботі.

5.4.2. Організації громадського контролю за дотриманням законодавства про працю в установах та закладах освіти.

5.4.3. Забезпечення співпраці з органами управління освітою з метою попередження порушень норм законодавства.

5.4.4. Співпраці з органами управління освітою та органами управління територіальних громад сіл, селищ, міст з метою попередження порушень норм законодавства, недопущення необґрунтованого закриття закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та звільнення їх працівників.

5.4.5. Ініціювання розгляду відповідними органами державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, випадків відмови роботодавцями усунути виявленні порушення трудового законодавства для вжиття необхідних заходів реагування або звернення до судових органів.

6. Нормування і оплата праці

6.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

6.1.1. Вживати заходів для дотримання в закладах освіти і науки законодавства про оплату праці.

6.1.2. Сприяти забезпеченню реалізації положень Указу Президента

України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» від 30.10.2010 № 926, що стосується виплати надбавки в розмірі не менше 20% посадового окладу (ставки заробітної плати, в тому числі годинної) з метою підвищення престижності педагогічної праці всім педагогічним працівникам.

6.1.3. Вживати заходів для встановлення:

- розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника першого тарифного розряду на рівні не нижче мінімальної заробітної плати;

- посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії в розмірі трьох мінімальних заробітних плат зі збільшенням його за кожною наступною кваліфікаційною категорією не менше ніж на 10%;

- найменшого посадового окладу науково-педагогічного працівника на 25% вище від посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії зі збільшенням його за кожним наступним посадовим окладом не менше ніж на 10% від попереднього;

- схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників Кабінетом Міністрів України з урахуванням норм частини другої статті 61 Закону України «Про освіту».

6.1.4. Вжити заходів для внесення змін до законодавства щодо виключення з розміру мінімальної заробітної плати доплат за класне, керівництво, перевірку зошитів та інших доплат за виконання додаткової педагогічної роботи, надбавок за вислугу років та за престижність педагогічної праці, доплат за роботу у гірській місцевості та інших виплат тим працівникам, заробітна плата яких менша від розміру мінімальної заробітної плати.

6.1.5. Вжити заходів для:

- удосконалення норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930, щодо поширення кваліфікаційної категорії вчителів на вихователів груп продовженого дня, вчителів – предметників на відповідні години навчального навантаження в початкових класах, присвоєних за наслідками атестації педагогічних звань на всі години педагогічного навантаження та інші педагогічні посади при переході педпрацівників з однієї посади на іншу; можливості присвоювати кваліфікаційні категорії педагогічним працівникам, які здобули ступінь бакалавра;

- узгодження норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників № 930 від 06.10.2010 з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

6.1.6. Вжити заходів для вирішення питання щодо:

- оплати праці вчителів за роботу в класах з кількістю учнів, що перевищують планову наповнюваність;

- підвищення розмірів посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних працівників з числа осіб, які мають освітній рівень бакалавра;

6.1.7. Визначити форми заохочення педагогічних та науково-педагогічних працівників до створення електронних підручників, навчальних посібників, тренінгових комп'ютерних програм, навчальних відеофільмів, аудіозаписів та інших матеріалів для розміщення в мережі Інтернет.

6.1.8. Здійснювати перегляд і введення нових умов та оплати праці з обов'язковим погодженням з Профспілками.

6.1.9. Внести зміни до Положення про дистанційне навчання щодо порядку виплати працівникам освіти компенсації за використання належних їм обладнання, програмно-технічних засобів, засобів захисту інформації та інших засобів, порядок відшкодування інших витрат, пов'язаних з виконанням дистанційної роботи.

6.2. Сторони Угоди домовилися:

6.2.1. Забезпечити дотримання положень ст. 34 Закону України «Про вищу освіту» стосовно реалізації прав керівниками закладів вищої освіти самостійно затверджувати структуру та штатні розписи закладів за умови попереднього погодження їх з профспілковими органами.

6.2.2. Вживати заходів для своєчасної і в повному обсязі виплати заробітної плати працівникам закладів освіти і науки за період відпусток, а також поточної заробітної плати не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата.

6.2.3. Кваліфікувати несвоєчасну чи не в повному обсязі виплату заробітної плати як грубе порушення законодавства про працю та цієї угоди і вживати спільних оперативних заходів відповідно до законодавства.

6.2.4. Проводити моніторинг та регулярно, не рідше одного разу на квартал, обмінюватися інформацією про стан дотримання законодавства і положень угоди у сфері оплати праці та здійснювати заходи за фактами виявлених порушень.

6.2.5. Вживати заходів для:

- удосконалення умов оплати праці працівників галузі, зокрема музичних керівників та інструкторів з фізкультури закладів дошкільної освіти, працівників методичних служб, центрів, спеціалістів управлінь, відділів освіти, бухгалтерій, старших лаборантів, завідувачів лабораторій закладів вищої освіти, інженерів з охорони праці та інших працівників з метою підвищення рівня заробітної плати;

- забезпечення реформування умов оплати праці працівників галузі з

метою приведення їх до норм законодавства про освіту з урахуванням положень Рекомендацій про положення учителів, викладачів вищої школи, розроблених ЮНЕСКО.

6.2.6. Вживати заходів для забезпечення до 2023 року поетапної реалізації положень частини другої статті 61 Закону України «Про освіту», передбачивши при цьому щорічне впродовж двох років збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії від трьох до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб з затвердженням відповідної Схеми посадових окладів та недопущення при удосконаленні умов оплати праці працівників бюджетної сфери звуження цих законодавчих норм педагогічним і науково-педагогічним працівникам.

6.2.7. Опрацьовувати в межах визначених законодавством повноважень проекти законодавчих актів щодо оплати праці працівників освіти, науки; направляти відповідні пропозиції до Мінсоцполітики, Мінекономіки, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

6.2.8. Вживати заходів для встановлення підвищеної оплати праці педагогічних та інших працівників закладів освіти за роботу з ВІЛ-інфікованими дітьми.

6.2.9. Вживати заходів для недопущення дискримінації в оплаті праці працівників бюджетної сфери, зокрема галузі освіти, за необхідності, із залученням та за підтримки міжнародних інституцій, зокрема Міжнародної організації праці.

6.2.10. Вживати заходів для забезпечення дотримання в галузі освіти положень конвенцій МОП, ратифікованих Україною, зокрема основоположних конвенцій, а також конвенцій з питань оплати праці:

- Конвенції №95 про охорону заробітної плати 1949 р. (рат. 30.06.1961),

- Конвенції №100 про рівну оплату чоловіків і жінок за рівноцінну працю 1951 р. (рат. 30.06.1961),

- Конвенції №111 про дискримінацію в галузі праці і занять 1958 р. (рат. 30.06.1961),

- Конвенції №156 про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками 1981 р. (рат. 22.10.1999).

6.2.11. Вживати заходів для відновлення та збереження співвідношень в оплаті праці педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших категорій працівників, досягнення її розміру до законодавчого встановленого рівня.

6.2.12. Домагатися встановлення надбавки за престижність педагогічної праці у фіксованому розмірі 30% посадового окладу (ставки заробітної плати); шляхом внесення змін до постанови Кабінету Міністрів

України від 23 березня 2011 р. № 373 «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування».

6.2.13. Вживати заходів для реалізації з 1 січня 2022 року постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» та забезпечити її виконання у повному обсязі.

6.2.14. Домагатися виконання постанови Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 р. №1028 «Про виплату допомоги вчителям закладів загальної середньої освіти».

6.3. Сторони Угоди рекомендують керівникам закладів та установ освіти і науки:

6.3.1. При встановленні вчителям, викладачам навчального навантаження на новий навчальний рік зберігати, як правило, його обсяг, а також дотримуватися принципу наступності роботи, викладання предметів у класах, групах.

6.3.2. Установлювати педагогічним працівникам, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною, навчальне навантаження під час тарифікації на відповідний навчальний рік у обсязі не менше ставки. На період їх відпустки години навчального навантаження тимчасово передавати вчителям, викладачам, іншим педагогічним працівникам. Після закінчення відпустки забезпечувати педагогічним працівникам навантаження, встановлене при тарифікації на початок навчального року.

6.3.3. Вживати заходів для забезпечення учителів, викладачів викладацькою роботою в обсязі не менше ставки заробітної плати. За відсутності такої можливості довантажувати їх до встановленої норми годин іншими видами навчально-виховної роботи.

6.3.4. З метою дотримання вимог Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2004 року № 601 та Положення про навчальні кабінети з природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14 грудня 2012 року № 1423, при встановленні доплат за завідування навчальними кабінетами:

- не обмежувати типів та кількості навчальних кабінетів закладів загальної середньої освіти, за завідування якими встановлюється додаткова оплата;

- забезпечити оплату за завідування одним працівником кількома навчальними кабінетами з безумовним дотриманням норм постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності» та пункту 41 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти,

затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, якими не встановлено будь-яких обмежень та застережень щодо їх відповідного оснащення чи атестації, з обов'язковим погодженням з профспілковим органом розміру доплати конкретному педагогічному працівникові.

6.3.5. Здійснювати відповідні доплати керівним працівникам закладів освіти, які виконують на підставі норм чинного законодавства викладацьку роботу, за умови покладення на них у випадках виробничої необхідності обов'язків з завідування відповідними навчальними кабінетами чи класних керівників.

6.3.6. Встановлювати розміри доплат за суміщення професій, посад, розширення зони обслуговування, за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників без звільнення від своєї основної роботи, надбавок за високі досягнення у праці, складність, напруженість, за виконання особливо важливої роботи на підставі колективних договорів з використанням на цю мету усієї економії фонду заробітної плати.

6.3.7. Здійснювати додаткову оплату за роботу в нічний час (з 10-ї години вечора до 6-ї години ранку) працівникам, які за графіками роботи працюють у цей час, у розмірі 40 % посадового окладу (ставки заробітної плати).

6.3.8. Забезпечити оплату праці відповідно до ст. 106 КЗпП України як за надурочну роботу в подвійному розмірі:

- працівникам закладів дошкільної освіти за роботу понад встановлену норму з причини невиходу на роботу змінника або у випадках, коли батьки несвоєчасно забирають дітей з закладу дошкільної освіти і робота виконується за межами робочого часу, встановленого графіками роботи;

- працівникам дитячих оздоровчих таборів, які виконують з ініціативи роботодавця роботу за межами робочого часу, встановленого графіками роботи.

6.3.9. Здійснювати оплату праці в галузі за роботу в надурочний час, у святкові, неробочі та вихідні дні у подвійному розмірі.

6.3.10. Зберігати за працівниками, які брали участь у страйку через невиконання норм законодавства, колективних договорів та угод з вини роботодавця, заробітну плату в повному розмірі на підставі положень колективних договорів і угод.

6.3.11. Забезпечити своєчасну виплату заробітної плати в робочі дні у строки, встановлені колективним договором, з дотриманням положень ст. 24 Закону України «Про оплату праці». Розмір заробітної плати за першу половину місяця визначати в колективних договорах за погодженням з профкомами, але не менше оплати за фактично відпрацьований час з розрахунку тарифної ставки (посадового окладу) працівника.

6.3.12. У разі коли день виплати заробітної плати збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, заробітну плату виплачувати напередодні.

6.3.13. Здійснювати виплату заробітної плати через установи банків відповідно до чинного законодавства лише на підставі особистих заяв працівників.

6.3.14. Забезпечувати компенсацію втрати частини заробітної плати через порушення термінів її виплати згідно з чинним законодавством.

6.3.15. Своєчасно здійснювати індексацію грошових доходів працівників та здобувачів освіти відповідно до чинного законодавства у зв'язку із зростанням цін і тарифів на споживчі товари та послуги. Не допускати зменшення або скасування стимулюючих виплат, надбавок і доплат, які встановлені у граничних розмірах.

6.3.16. Передбачити в кошторисах видатки на преміювання, надання матеріальної допомоги працівникам установ і закладів освіти, стимулювання творчої праці і педагогічного новаторства керівних, педагогічних, науково-педагогічних працівників у розмірі не менше 2% планового фонду заробітної плати.

6.3.17. Забезпечити матеріальне стимулювання працівників, нагороджених знаком «Відмінник освіти України», а також переможців конкурсів «Учитель року», «Класний керівник року», «Вихователь року».

6.3.18. Забезпечувати оплату праці працівників закладів та установ освіти і науки за заміну будь-яких категорій тимчасово відсутніх працівників у повному розмірі за їхньою кваліфікацією, зокрема під час дистанційної роботи.

6.3.19. Забезпечити оплату праці працівників закладів вищої освіти та закладів, яким надано статус національних, відповідно до чинних нормативних документів.

6.3.20. Забезпечити встановлення надбавок педагогічним працівникам відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2011 р. № 373 «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» в максимальному розмірі, з оплатою за тарифікацією.

6.3.21. Здійснювати оплату праці вчителів, які викладають декілька предметів інваріантної складової навчального плану, зокрема й у іншому закладі загальної середньої освіти, та пройшли курси підвищення кваліфікації з цих предметів, та які мають години навантаження на посаді вихователя групи продовженого дня, виходячи з присвоєної кваліфікаційної категорії з основного предмета (за фахом).

6.3.22. Забезпечити підвищення кваліфікації учителів початкових

класів з іноземної мови, інформатики, які не є фахівцями з цих предметів.

6.3.23. Встановлювати педагогічним та іншим працівникам, які працюють з ВІЛ-інфікованими дітьми, підвищені розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) відповідно до пунктів 28, 29 та 31 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, а також надбавку за складність у роботі в розмірі до 50% посадових окладів (ставок заробітної плати) відповідно до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298.

Забезпечувати доплати за роботу в інклюзивних класах (групах) у максимальному розмірі 20% відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 72 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096».

6.3.24. Виплачувати при припиненні трудового договору внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про працю, колективного чи трудового договору (статті 38 і 39 КЗпП) вихідну допомогу у розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше чотиримісячного середнього заробітку.

6.3.25. Забезпечувати встановлення надбавок, доплат та премій з метою диференціації заробітної плати тим працівникам, які отримують заробітну плату на рівні мінімальної заробітної плати, з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації, її результатів.

6.3.26. Забезпечити встановлення надбавок працівникам бібліотек відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2009 р. № 1073 «Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек» в максимальному розмірі.

6.3.27. Забезпечити встановлення доплати працівникам, які мають наукові ступені та вчені звання, в максимальному розмірі.

6.3.28. Забезпечити встановлення доплати вчителям за керівництво філією закладу загальної середньої освіти з чисельністю учнів менше 20 осіб в розмірі 25% ставки заробітної плати, як це передбачено для початкових шкіл.

6.3.29. Здійснювати педагогічному працівникові за виконання обов'язків педагога-наставника щомісячно доплату у фіксованому розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати) на весь період наставництва.

6.3.30. Передбачати додаткову оплату за роботу у вечірній час (з 18-ї години до 22 години) працівникам, які за графіками роботи працюють у цей час, у розмірі 20% посадового окладу.

6.3.31. Здійснювати підвищення посадових окладів методистів та завідувачів методичних кабінетів (центрів, служб) в новостворених

міських, селищних, сільських територіальних громадах відповідно до пункту 13 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102.

6.3.32. Передбачати відповідні зобов'язання з оплати праці в колективних договорах, угодах.

6.4. Профспілки зобов'язуються:

6.4.1. Здійснювати громадський контроль за додержанням в установах та організаціях галузі освіти законодавства про працю, зокрема за виконанням договірних гарантій з оплати праці та термінів її виплати.

6.4.2. Забезпечувати взаємодію з органами виконавчої влади, органами державного нагляду для вирішення питань, пов'язаних із реалізацією права працівників на своєчасну і в повному обсязі оплату праці.

6.4.3. Надавати консультації та правову допомогу працівникам - членам Профспілки щодо захисту їх прав з питань оплати праці та представляти їх інтереси у комісіях з питань трудових спорів та судах.

6.4.4. Забезпечити систематичний аналіз і оцінку стану реалізації законодавства з питань оплати праці, підготовку пропозицій щодо удосконалення цієї роботи.

6.4.5. Інформувати Міністерство освіти і науки України про випадки порушення законодавства в окремих установах, організаціях для вжиття необхідних заходів.

6.4.6. Забезпечити інформування органів Державного нагляду за додержанням законодавства про працю стосовно фактів порушень оплати праці, термінів виплати заробітної плати та відповідних зобов'язань за колективними договорами, угодами.

6.4.7. Здійснювати роз'яснювальну роботу щодо практики звернення працівників освіти до судів про примусове стягнення заборгованої заробітної плати та сум відшкодування шкоди від нещасних випадків і професійних захворювань в організаціях, установах галузі.

6.4.8. Координувати діяльність територіальних органів Профспілок щодо здійснення контролю за проведенням індексації грошових доходів працівників та здобувачів освіти у зв'язку із змінами цін на споживчі товари та послуги, компенсації втрат частини заробітної плати, пов'язаних із порушенням термінів її виплати.

7. Охорона праці, безпека життєдіяльності та здоров'я

7.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

7.1.1. Забезпечити виконання керівниками закладів освіти і науки вимог щодо організації роботи з охорони праці відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників

освітнього процесу в установах і закладах освіти» від 26.12.2017 № 1669 та виконання вимог, передбачених Законом України «Про охорону праці».

7.1.2. Щорічно заслуховувати на засіданні колегії Міністерства за участю представників Профспілок питання створення належних умов, безпеки праці і навчання та вжиття заходів щодо попередження травматизму і професійної захворюваності.

7.1.3. Проводити один раз на три роки навчання і перевірку знань з безпеки життєдіяльності (охорона праці, пожежна та радіаційна безпека тощо) посадових осіб, спеціалістів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, працівників галузі відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України.

7.1.4. Забезпечувати виділення коштів на проведення профілактичних заходів з охорони праці в кошторисах закладів освіти в обсязі не менше 0,2 відсотка від фонду оплати праці відповідно до положень ст. 19 Закону України «Про охорону праці».

7.1.5. Забезпечити контроль за станом пожежної безпеки та дотримання санітарних норм в закладах освіти і науки, студентських та учнівських гуртожитках, у разі потреби вносити відповідні пропозиції до Кабінету Міністрів України.

7.1.6. Забезпечити функціонування системи управління охороною праці в установах і закладах освіти.

7.1.7. Розробити Комплексний план поліпшення стану безпеки, гігієни праці, виробничого середовища та профілактики травматизму в закладах, установах освіти, підприємствах Міністерства освіти і науки України на 2021 - 2025 роки та забезпечити контроль за його виконанням.

7.1.8. Вжити заходів для внесення змін до розділу XVII «Охорона здоров'я, освіта та соціальна допомога» Списку виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що дає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 р. № 1290, стосовно тривалості додаткової відпустки працівників закладів освіти (груп) для дітей з особливими освітніми потребами, які потребують тривалого лікування та реабілітації (хворих на туберкульоз, розумово відсталих дітей, дітей з ураженням центральної нервової системи тощо).

7.1.9. Забезпечити контроль за своєчасним проведенням безоплатно первинних та періодичних медичних оглядів працівників закладів, установ освіти, організацій і підприємств галузі освіти з необхідними лабораторними дослідженнями згідно зі ст. 17 Закону України «Про

охорону праці» та постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок».

7.1.10. Вжити заходів для забезпечення безоплатно періодичних медичних оглядів працівників закладів, установ освіти, включенням витрат на їх проведення до програми державних гарантій медичного обслуговування населення.

7.2. Сторони Угоди рекомендують керівникам закладів та установ освіти і науки, профспілковим органам:

7.2.1. Враховувати під час розробки та укладання колективних договорів спільні рекомендації державних органів влади і ЦК Профспілки працівників освіти і науки України щодо змісту розділу «Охорона праці».

7.2.2. Забезпечити фінансування атестації робочих місць з несприятливими умовами праці відповідно до чинного законодавства та розробити за її результатами заходи щодо покращення умов праці, включивши їх в колективні договори.

7.2.3. Включати в колективні договори закладів освіти і науки зобов'язання щодо:

- забезпечення працюючих в шкідливих умовах відповідними пільгами і компенсаціями (лікувально-профілактичне харчування тощо);

- видачі спецодягу, інших засобів індивідуального захисту з дотриманням Норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам загальних професій різних галузей промисловості, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду, а також мийних та дезінфікуючих засобів, зокрема відповідно до постанови Головного державного санітарного лікаря України «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» та інших постанов;

- здійснення доплат працівникам за роботу у шкідливих і важких умовах праці (додаток № 2);

- надання щорічних додаткових відпусток за роботу у шкідливих і важких умовах праці (додаток № 3);

- надання щорічних додаткових відпусток за особливий характер праці (додаток № 4).

7.2.4. Передбачати в кошторисах закладів освіти необхідні видатки для фінансування профілактичних заходів з охорони праці відповідно до ст. 19 Закону України «Про охорону праці».

7.2.5. Передбачати в штатних розписах закладів та установ освіти з

кількістю працюючих 50 і більше осіб посаду спеціаліста служби охорони праці відповідно до норм ст. 15 Закону України «Про охорону праці» та рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 11 лютого 2010 року.

7.2.6. Розробити і забезпечити виконання заходів щодо подальшої безпечної експлуатації виробничих будівель і споруд, машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів, інших засобів виробництва, які не відповідають вимогам нормативних актів про охорону праці.

7.2.7. Вивести із експлуатації аварійні приміщення будівель та домогтися виведення котелень з підвальних приміщень.

7.2.8. Забезпечити контроль за виконанням вимог щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці і навчання для учасників освітнього процесу відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Законів України «Про охорону праці», «Про дорожній рух», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

7.2.9. Забезпечити проведення Всеукраїнського громадського огляду-конкурсу стану умов, охорони праці та безпеки життєдіяльності в установах, закладах, підприємствах та організаціях Міністерства освіти і науки України відповідно до Положення, затвердженого постановою колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та президії ЦК Профспілки працівників освіти і науки України Протокол №1/6-22 від 23.01.2013, Протокол № П-18-3 від 10.12.2012.

7.2.10. Розробити заходи, спрямовані на оснащення закладів вищої освіти державної і комунальної форм власності автономними міні-котельнями, впровадження енергозберігаючих технологій, забезпечення функціонування систем водо-, енерго-, теплопостачання та інженерних мереж.

7.2.11. Забезпечувати безперешкодний доступ представників Профспілок з питань охорони праці, технічних інспекторів праці Профспілок до закладів, установ освіти, підприємств, організацій галузі освіти відповідно до вимог ст. 41 Закону України «Про охорону праці», ст. 259 Кодексу законів про працю України, ст. 21, 38 (пункт 12) Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

7.2.12. Організовувати розслідування та облік нещасних випадків, пов'язаних з освітнім процесом, проводити аналіз їх причин та вживати заходів щодо їх попередження.

7.3. Сторони Угоди:

7.3.1. Сприятимуть виділенню коштів з бюджетів усіх рівнів в обсязі не менше як 0,2 відсотка від фонду оплати праці відповідно до ст. 19 Закону України «Про охорону праці».

7.3.2. Забезпечать контроль:

- за виконанням заходів щодо створення здорових, безпечних умов

праці і навчання для учасників освітнього процесу відповідно до Закону України «Про охорону праці», інших нормативно-правових актів з охорони праці;

- за реалізацією заходів з охорони праці, передбачених колективними договорами, угодами в закладах освіти і науки, за безпечною експлуатацією будівель і споруд установ і закладів освіти та науки, якістю проведення технічної інвентаризації, планового попереджувального ремонту.

7.3.3. Вживати заходів для організації та забезпечення оздоровлення дітей працівників освіти.

7.4. Профспілки:

7.4.1. Забезпечать спільно з членськими організаціями Профспілок ефективний громадський контроль за додержанням передбачених нормативними актами з питань охорони праці вимог щодо поліпшення умов, безпеки праці та навчання, створення належного виробничого побуту, виконання заходів соціального захисту працюючих та здобувачів освіти відповідно до положень колективних договорів, угод.

7.4.2. Організують навчання профспілкового активу, представників Профспілок з питань охорони праці, технічних інспекторів праці Профспілок щодо підвищення рівня громадського контролю за виконанням керівниками установ і закладів галузі вимог законодавства та нормативно-правових актів з охорони праці.

7.4.3. Забезпечать участь представників Профспілки з питань охорони праці, технічних інспекторів праці Профспілок у роботі комісій з розслідування причин нещасних випадків, опрацюванні заходів щодо їх попередження та вирішенні питань, пов'язаних з профілактикою травмування учасників освітнього процесу.

7.4.4. Сприятимуть здійсненню відповідних заходів під час щорічного проведення Всесвітнього дня охорони праці.

7.4.5. Забезпечать територіальні комітети (ради) Профспілок нормативно-правовими документами з питань охорони праці.

8. Соціальні гарантії, пільги, компенсації

8.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

8.1.1. Домагатися безумовного забезпечення педагогічним, науково-педагогічним, науковим та іншим працівникам галузі, а також здобувачам освіти гарантії, передбачених чинним законодавством.

8.1.2. Вживати заходів для безумовного надання відповідно до чинного законодавства:

- випускникам закладів вищої світи, які здобули освіту за напрямками і спеціальностями педагогічного профілю та уклали на строк не менш ніж на три роки договір про роботу в закладах загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти, грошової допомоги в п'ятикратному розмірі

мінімальної заробітної плати;

молодим фахівцям, які одержали направлення на роботу після закінчення закладу освіти, відпустки тривалістю 30 календарних днів з виплатою при цьому допомоги у розмірі мінімальної академічної або соціальної стипендії, але не нижче розміру стипендії, яку вони отримували в останній місяць навчання у закладі вищої освіти (крім додаткової соціальної стипендії, що виплачується особам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи), за рахунок замовника.

8.1.3. Вживати заходів для вирішення в установленому порядку питання щодо:

- встановлення доплати протягом трьох років за першим місцем роботи педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальноосвітньої, професійної (професійно-технічної) освіти, розташованих у сільській місцевості;

- поширення постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2006 р. № 1361 «Про надання одноразової адресної грошової допомоги деяким категоріям випускників закладів вищої освіти» та наказу «Про затвердження Порядку надання одноразової адресної грошової допомоги деяким категоріям випускників закладів вищої освіти» № 1588 від 19.12.2019 на випускників педагогічних вищих закладів освіти, які уклали договір про роботу в дошкільних, позашкільних та інших типах закладів освіти.

8.1.4. Вживати заходів для забезпечення додаткового матеріального заохочення молодих спеціалістів з числа педагогічних

працівників, які одержали після закінчення вищих закладів диплом з відзнакою або мають значні успіхи у навчанні.

8.1.5. Вживати заходів для забезпечення молодих спеціалістів з числа педагогічних працівників методичною літературою та посібниками.

8.1.6. Сприяти посиленню мотивації студентської молоді до участі у науково-дослідній роботі. Розробити і впровадити нові технології пошуку та підтримки талановитої студентської молоді. Забезпечити формування системи заохочення обдарованих студентів та науково-педагогічних працівників, студенти яких стали переможцями міжнародних студентських змагань.

8.1.7. Сприяти вирішенню питань щодо регулярного безоплатного підвезення у сільській місцевості до місця роботи і додому педагогічних працівників.

8.1.8. Вживати заходів для забезпечення пільгового проїзду студентів закладів вищої, фахової передвищої освіти усіх форм власності та учнів закладів професійно-технічної освіти упродовж календарного року.

8.1.9. Вжити заходів для поліпшення житлового забезпечення педагогічних, науково-педагогічних працівників та пільгового

кредитування спорудження ними житла. Запровадити ефективний механізм забезпечення житлом педагогічних та науково-педагогічних працівників, включаючи молодих спеціалістів.

8.1.10. Забезпечити вирішення питання щодо проведення обов'язкових щорічних безоплатних медичних оглядів працівників закладів освіти і науки, студентів, аспірантів, докторантів, які навчаються за денною формою навчання, учнів закладів професійно-технічної освіти, придбання медичних книжок нового зразка.

8.1.11. Вживати заходів для поліпшення якості організації спортивно-масових заходів із здобувачами освіти в позанавчальний час та в гуртожитках шляхом створення й активізації роботи спортивних клубів, секцій з метою популяризації здорового, активного способу життя.

8.1.12. Сприяти розширенню мережі, збереженню, функціонуванню та розвитку об'єктів соціальної сфери, мережі культурно-освітніх, оздоровчих закладів, спортивних споруд галузі.

8.1.13. Розробити типові Положення про центр студентського спорту у закладах вищої освіти.

8.1.14. Забезпечити реалізацію прав студентської та учнівської молоді на безоплатне і пільгове користування об'єктами культури, фізкультури і спорту.

8.1.15. Здійснити заходи щодо забезпечення потреби закладів вищої, фахової передвищої та професійно-технічної освіти у сучасних студентських та учнівських гуртожитках.

8.1.16. Вживати заходів, спрямованих на створення та обладнання в студентських та учнівських гуртожитках кімнат для самопідготовки, відпочинку, занять фізкультурою і спортом, пральних кімнат тощо; відповідно до Державних будівельних норм України від 18 травня 2005 року.

8.1.17. Організувати проведення реконструкції приміщень гуртожитків з метою покращання забезпечення житлом сімей студентів, аспірантів, докторантів та молодих науковців, викладачів закладів вищої освіти, педагогічних працівників закладів та установ освіти.

8.1.18. З метою реалізації вимог ст. 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» при затвердженні закладам вищої освіти, безпосередньо підпорядкованим Міністерству, кошторисів доходів та видатків, планів використання бюджетних коштів; передбачати щорічно відповідні кошти за кодом економічної класифікації 2800 відповідно до наказу Державного казначейства України, Міністерства фінансів України від 12 березня 2012 року № 333.

8.1.19. Ініціювати розробку програми на отримання грантів та стипендій на навчання в закладах вищої освіти.

8.1.20. Вжити заходів для запровадження державних програм,

проектів, грантів, які б заохочували науково-дослідницьку діяльність серед студентів, аспірантів, молодих вчених.

8.1.21. Розробити механізм надання довгострокових кредитів молоді для здобуття освіти у закладах вищої освіти за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.

8.2. Сторони Угоди домовилися:

8.2.1. Вживати заходів для реалізації передбачених статтями 51, 57, 61 Закону України «Про освіту» прав та гарантій педагогічних працівників щодо їх сертифікації, оплати праці та забезпечення безоплатним житлом з опаленням і освітленням педагогічних працівників сільської місцевості і селищ міського типу та членів їх сімей, а також недопущення їх звуження.

8.2.2. Визначити можливі джерела фінансування та шляхи забезпечення житлом педагогічних та науково-педагогічних працівників.

8.2.3. Вживати заходів для запровадження нових підходів щодо визначення розміру пенсій педагогічним працівникам на рівні 80 - 90 відсотків заробітної плати та забезпечення призначення пенсій за вислугу років.

8.2.4. Домагатися збільшення та виділення у Державному та місцевих бюджетах коштів для надання довгострокових кредитів молоді для здобуття освіти у закладах вищої освіти.

8.2.5. Спрямувати роботу на забезпечення дотримання чинного законодавства:

- у сфері трудових відносин;
- при забезпеченні соціальних гарантій і пільг для працівників освіти, членів їх сімей, а також пенсіонерів, які працювали раніше в галузі освіти;
- здобувачам освіти та молодим спеціалістам, зокрема тим, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями педагогічного профілю.

8.2.6. Здійснювати перепрофілювання, закриття, ліквідацію, а також зміну форм власності об'єктів соціально-культурної сфери лише за згодою відповідної профспілкової організації.

8.2.7. Сприяти вирішенню питань щодо відновлення пільгових путівок на лікування освітянам, включаючи студентів, аспірантів, докторантів, які цього потребують, регіональними відділеннями Фонду соціального страхування України.

8.2.8. Вживати спільних заходів для впровадження недержавного пенсійного забезпечення та обов'язкового професійного страхування працівників освіти.

8.2.9. Вживати заходів для відновлення та реалізації прав педагогічних та науково-педагогічних працівників на пенсію за вислугу років відповідно до вимог статті 57 Закону України «Про освіту», осучаснення раніше призначених пенсій.

8.2.10. Вживати заходів для вирішення питання щодо

загальнообов'язкового державного соціального страхування студентів.

8.2.11. Забезпечувати спільні заходи щодо реалізації законних прав та інтересів працівників освіти і здобувачів освіти у сфері духовного, культурно-освітнього та фізичного розвитку, підтримки провідних творчих колективів та аматорських спортивних команд, організації відпочинку і дозвілля.

8.2.12. Брати участь у громадських слуханнях з обговорення студентських проблем спільно з представниками зацікавлених міністерств, громадських організацій.

8.2.13. Організовувати проведення галузевих спартакіад, змагань, турнірів, зльотів, фестивалів та конкурсів, інших культурно-масових та спортивних заходів серед працівників освіти та студентів, використовуючи спортивні бази та спортивні споруди закладів освіти, за участі Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України.

Сприяє участі педагогічних працівників – членів Профспілки у міжнародних змаганнях, турнірах, конкурсах тощо.

8.2.14. Сприяти залученню освітянських, студентських та учнівських колективів до участі у місцевих, міжрегіональних, всеукраїнських конкурсах, фестивалях тощо.

8.2.15. Вживати заходів для встановлення в проектах Державного бюджету обсягів стипендіального фонду, необхідного для забезпечення академічними стипендіями всіх студентів, які встигають, надання їм матеріальної допомоги і преміювання відповідно до вимог статті 62 Закону України «Про вищу освіту».

8.2.16. Домагатися фінансового забезпечення реалізації статті 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» в частині відрахування закладами, установами освіти і науки профспілковим організаціям коштів на проведення в трудових колективах культурно-масової та оздоровчої роботи, раціонального їх використання.

8.2.17. Домагатися вирішення питання щодо перерахунку пенсій непрацюючим пенсіонерам з числа науково-педагогічних і наукових працівників та відновлення права наукових і науково-педагогічних працівників на виплату під час виходу на пенсію грошової допомоги в розмірі шести місячних посадових окладів (ставок) з урахуванням надбавок і доплат.

8.2.18. Вживати заходів для забезпечення розміру стипендії студентам та учням закладів професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти до рівня прожиткового мінімуму.

8.2.19. Забезпечити виділення коштів для реалізації програм оздоровлення здобувачів освіти, а також дітей працівників освіти в літній та канікулярний періоди.

8.2.20. Вжити заходів для започаткування всеукраїнського конкурсу

проектів «Соціальна програма закладу вищої освіти для підтримки викладачів і здобувачів вищої освіти» з метою популяризації захисту прав та соціальних гарантій працівників та здобувачів вищої освіти, а також з метою отримання грантів для її реалізації.

8.2.21. Вживати заходів для забезпечення діяльності дитячих закладів оздоровлення і відпочинку, що знаходяться у сфері дії Сторін, надання їм пільг з оплати за комунальні послуги, звільнення від податку на землю та податку на нерухоме майно

8.2.22. Вживати заходів для спрощення процедур закупівлі закладами освіти засобів захисту від можливого інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19 та її наслідками під час навчального процесу.

8.3. Сторони Угоди рекомендують керівникам закладів та установ освіти і науки:

8.3.1. Забезпечити надання відповідно до статей 57 та 61 Закону України «Про освіту»:

- педагогічним працівникам, зокрема закладів вищої освіти, щорічної грошової винагороди за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків та допомоги на оздоровлення при наданні щорічних відпусток педагогічним та науково-педагогічним працівникам у розмірі одного посадового окладу, а також у випадках надання частини щорічної основної відпустки перед звільненням.

- виплачувати винагороду за сумлінну працю при звільненні педагогічних працівників серед навчального року з урахуванням часу фактичної роботи;

- педагогічним працівникам, зокрема закладів вищої освіти, надбавок за виступи років.

8.3.2. Забезпечити надання всім категоріям працівників, включаючи педагогічних і науково-педагогічних, матеріальної допомоги, зокрема на оздоровлення, в сумі до одного посадового окладу на рік (матеріальна допомога на поховання зазначеним вище розміром не обмежується), виплату премій відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи в межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисах, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1298 від 30 серпня 2002 року.

8.3.3. Забезпечити:

- оплату простою працівникам, включаючи непедагогічних та тих, які працюють за сумісництвом, не з їх вини, зокрема на період оголошення карантину, в розмірі середньої заробітної плати;

- оплату праці вчителів, вихователів, включаючи вихователів груп продовженого дня, музичних керівників, викладачів, інших педагогічних працівників закладів освіти у випадках, коли в окремі дні (місяці) заняття не проводяться з незалежних від них причин (епідемії, метеорологічні

умови, карантин тощо), із розрахунку заробітної плати, встановленої при тарифікації, з дотриманням при цьому умов чинного законодавства;

- збереження заробітної плати при дистанційній формі підвищення кваліфікації вчителів, зокрема без відриву від освітнього процесу, та, на період оголошеного карантину і здійснення освітнього процесу у дистанційному режимі, оплати праці за фактично виконаний ними обсяг навчального навантаження.

8.3.4. Надавати працівникам матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань за рахунок власних коштів відповідно до п. 8 ст. 61 Закону України «Про освіту».

8.3.5. Надавати при виході на пенсію допомогу:

- науково-педагогічним та науковим працівникам - у розмірі шести посадових окладів з урахуванням надбавок, доплат;

- іншим категоріям працівників - у розмірі посадового окладу (ставки заробітної плати) за рахунок власних коштів установи на умовах колективних договорів.

8.3.6. Сприяти наданню педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівникам пільг з оплати за навчання їхніх дітей у закладах дошкільної, вищої освіти.

8.3.7. Вживати заходів, спрямованих на:

- виконання регіональних програм забезпечення житлом педагогічних і науково-педагогічних працівників;

- безумовне дотримання чинного законодавства щодо забезпечення педагогічних працівників сільської місцевості, селищ міського типу, а також пенсіонерів з їх числа, безоплатним житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм;

- забезпечення у сільській місцевості регулярного безкоштовного підвезення педагогічних працівників до місця роботи і додому.

8.3.8. Сприяти діяльності культурно-освітніх, оздоровчих закладів, закладів громадського харчування шляхом надання їм пільг з оплати за комунальні послуги, орендної плати тощо на умовах колективних договорів.

8.3.9. Забезпечувати компенсацію працівникам вартості бланків особистих медичних книжок та витратних матеріалів для проведення лабораторних досліджень на умовах колективних договорів.

8.3.10. Передбачати норми щодо соціального захисту ветеранів праці при укладенні колективних договорів.

8.3.11. Відраховувати профспілковим організаціям відповідно до ст. 250 Кодексу законів про працю України та ст. 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» кошти первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу в розмірах, передбачених колективними договорами та

угодами, але не менше ніж 0,3 відсотка фонду оплати праці.

8.3.12. Спрямувати на заохочення учнів, студентів, аспірантів, докторантів за успіхи в навчанні, участь у громадській, спортивній та науковій роботі, надання їм матеріальної допомоги та преміювання не менше як 10 відсотків коштів стипендіального фонду, передбаченого кошторисом закладу освіти.

8.3.13. Забезпечити своєчасну виплату соціальних та академічних стипендій студентам та учням закладів освіти.

8.3.14. Встановлювати для студентів закладів вищої, фахової передвищої освіти плату за проживання в студентських гуртожитках у розмірі до 40% розміру мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії відповідного типу закладу.

8.3.15. Сприяти оформленню необхідних документів для отримання студентами, які проживають у гуртожитках, субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

8.3.16. Надавати працівникам закладів та установ освіти, які захворіли та перенесли гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, а також захворіли та перенесли це інфекційне захворювання члени їхніх сімей чи близькі родичі, чи втратили через нього членів сім'ї або близьких родичів, матеріальну допомогу в розмірі не менше мінімальної заробітної плати.

8.3.17. Встановити доплати медичним працівникам закладів та установ освіти в розмірі 50% мінімальної заробітної плати, як таким, що забезпечують життєдіяльність населення, як це передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2020 р. № 610 року «Деякі питання оплати праці медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я» для фахівців, які відповідають кваліфікаційним вимогам, затвердженим Міністерством охорони здоров'я.

8.3.18. Вводити до штатних розписів закладів вищої, фахової передвищої, професійно-технічної освіти посаду соціального працівника з метою забезпечення додатковою підтримкою в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами та створенням для них вільного доступу до інфраструктури цих закладів.

8.3.19. Забезпечити створення роботодавцями та профспілковими організаціями на робочих місцях сприятливих умов для оздоровчої рухової активності, що передбачено Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація»

8.4. Профспілки зобов'язуються:

8.4.1. Вжити заходів для активізації діяльності територіальних органів Профспілки з метою безумовного забезпечення соціальних гарантій, пільг та компенсацій, передбачених Угодою.

8.4.2. Забезпечити організацію роз'яснювальної роботи в первинних профспілкових організаціях щодо трудових прав, пенсійного забезпечення працівників галузі, соціального страхування, надавати членам Профспілок відповідну безкоштовну правову допомогу.

9. Розвиток соціального партнерства

9.1. Сторони Угоди домовилися про наступне з метою подальшого розвитку соціального партнерства:

9.1.1. Сприяти підготовці і прийняттю законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють соціально-трудові відносини в галузі освіти. При розгляді та поданні до Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади проектів нормативно-правових актів, які стосуються трудових відносин або соціального захисту працівників галузі та здобувачів освіти, враховувати позицію іншої сторони.

9.1.2. Вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи, відповідним органам державної влади, Федерації профспілок України до проектів законів, чинних законодавчих та нормативно-правових актів, які стосуються соціально-трудової сфери.

9.1.3. Сприяти:

- укладенню колективних договорів (угод) в усіх закладах освіти і науки, на які поширюється дія Угоди;
- впровадженню та поширенню практики проведення попередньої експертизи проектів колективних договорів щодо їх відповідності нормам законодавства, Генеральної, Галузевої угод;
- укладенню галузевих угод на територіальному рівні.

9.1.4. Представники Міністерства освіти і науки України, органів управління освітою, керівники закладів освіти і науки на запрошення профспілкових органів братимуть участь в заходах Профспілок, які спрямовані на захист трудових, соціально-економічних прав працівників та здобувачів освіти.

9.1.5. Рекомендувати профкомам студентів при укладенні колективних договорів та угод у закладах вищої, фахової передвищої освіти вносити пропозиції з питань соціально-економічного захисту здобувачів освіти.

9.1.6. Погоджувати з профспілковими органами первинних профспілкових організацій студентів питання:

- поселення здобувачів освіти у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку;
- відрахування, поновлення, переведення на навчання за державним замовленням студентів та аспірантів (членів Профспілок) з закладу вищої, фахової передвищої освіти;
- затвердження правил внутрішнього розпорядку закладу вищої,

фахової передвищої освіти в частині, що стосується здобувачів такої освіти;

- призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування тощо.

9.2. Міністерство освіти і науки України, органи управління освітою, керівники закладів освіти і науки:

9.2.1. Забезпечать відповідне погодження з профспілковими органами нормативних актів, які стосуються прав та інтересів працівників та здобувачів освіти, у сфері трудових, соціально-економічних відносин.

9.2.2. Надаватимуть відповідним комітетам/радам Профспілок інформацію щодо соціально-економічного розвитку галузі, стану фінансування закладів, підпорядкованих Міністерству, результатів їх діяльності, заборгованості із виплати заробітної плати і стипендії, реалізації трудових і соціально-економічних прав та інтересів працівників, здобувачів освіти.

9.2.3. Сприятимуть профспілковим органам у забезпеченні навчання учасників колективних переговорів на всіх рівнях, проведенні з цією метою семінарів, конференцій, спеціальних навчальних курсів, фінансуванні відповідних заходів.

9.2.4. Міністерство освіти і науки України, Профспілки працівників освіти і науки спрямовуватимуть діяльність органів управління освітою, керівників закладів освіти і науки, профспілкових органів на виконання зобов'язань за Галузевою угодою.

10. Сприяння роботі Профспілок з питань соціально-економічного захисту працівників, здобувачів освіти, підвищення ефективності їх діяльності

10.1. Міністерство освіти і науки України зобов'язується:

10.1.1. Забезпечувати в закладах освіти, науки права та гарантії діяльності Профспілок, їх організаційних ланок, відповідно до Конституції України, Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», актів Президента України та Кабінету Міністрів України, ратифікованих Україною конвенцій Міжнародної організації праці.

10.1.2. Не допускати втручання керівників закладів, установ і організацій освіти і науки у статутну діяльність організаційних ланок Профспілок, передбачену чинним законодавством.

10.1.3. Вводити до складу колегії Міністерства освіти і науки України представників ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на підставі Загального положення про колегію центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2003 року № 1569.

10.1.4. Рекомендувати Міністерству освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінням освіти обласних, Київської та

Севастопольської міських державних адміністрацій:

- активізувати співпрацю з профспілковими організаціями з усіх питань забезпечення належного статусу педагогічних та науково-педагогічних працівників, підвищення рівня соціально-економічного захисту працівників освіти та здобувачів освіти;

- вводити до складу колегій, атестаційних, конкурсних комісій, робочих та дорадчих органів представників Профспілок;

- утримуватися від будь-яких дій, що можуть бути розцінені як втручання у статутну діяльність Профспілок;

- створювати умови для безперешкодного доступу уповноважених профспілкових представників до закладів освіти і науки, органів виконавчої влади, до компетенції яких відносяться питання прийняття рішень з порушених питань у сфері соціально-трудова відносин;

- не допускати звільнення представників профспілкових органів без згоди Сторін.

10.1.5. Забезпечувати в закладах освіти і науки безготівковий порядок сплати членських профспілкових внесків, зокрема при зміні засновника, згідно з особистими заявами членів профспілок з подальшим їх перерахуванням на рахунки відповідних профспілкових організацій не пізніше трьох банківських днів після виплати заробітної плати працівникам та стипендії здобувачам освіти.

10.1.6. Сприяти навчанню профспілкових кадрів та активу, підвищенню їх кваліфікації.

10.1.7. Вивчити можливість включення в програму курсу «Людина і суспільство» тем профспілкових уроків для старшокласників.

10.1.8. Сприяти наданню у безоплатне користування профспілковим комітетам закладів вищої, фахової передвищої, професійно-технічної освіти, територіальним та іншим організаціям Профспілок приміщень з усім необхідним обладнанням, опаленням, освітленням, прибиранням, транспортом, охороною, зв'язком (в т. ч. електронна пошта, Internet) для взаємного обміну інформацією.

10.2. Сторони Угоди рекомендують керівникам закладів та установ освіти і науки:

10.2.1. Забезпечувати вільний вхід до закладів та установ освіти і науки представників Профспілок їх доступ до робочих місць, місць зібрання членів Профспілок, можливість зустрічі та спілкування з працівниками і студентами, іншими здобувачами освіти.

Інформувати працівника в день прийому на роботу про наявність первинної профспілкової організації та її роботу.

10.2.2. Поширювати пільги і винагороди, що застосовуються в закладі, на штатних профспілкових працівників згідно з колективними договорами.

10.2.3. Встановлювати головам профспілкових організацій, які здійснюють свої повноваження на громадських засадах, щорічну винагороду в розмірі посадового окладу (ставки заробітної плати) за активну і сумлінну працю із захисту прав та інтересів працівників.

10.2.4. Врахувати, що при укладенні колективних договорів та угод внесення пропозицій з питань соціально-економічних прав та інтересів студентської (учнівської) молоді покладається на профспілкові комітети студентів (учнів).

10.2.5. Долучати представників профспілкових організацій до роботи в дорадчих та робочих органах.

10.2.6. Надати членам профспілкових органів, не звільненим від своїх виробничих чи службових обов'язків, на умовах, передбачених колективним договором чи угодою, вільний від роботи час із збереженням середньої заробітної плати для участі в консультаціях і переговорах, виконання інших громадських обов'язків в інтересах трудового колективу, а також на час участі в роботі профспілкових органів, але не менше ніж три години на тиждень.

10.2.7. Надавати працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів, додаткову відпустку тривалістю до 6 календарних днів із збереженням середньої заробітної плати за рахунок роботодавця на час профспілкового навчання.

10.2.8. Сторони Угоди не рідше двох разів на рік проводять консультативні зустрічі щодо питань реформування освітньої законодавства, соціально-економічного розвитку галузі, стану фінансування закладів, заборгованості із виплати заробітної плати і стипендії, реалізації трудових і соціально-економічних прав та інтересів працівників та здобувачів освіти тощо.

10.2.9. Сприяти наданню у безоплатне користування профспілковим комітетам закладів вищої, фахової передвищої, професійно-технічної, освіти, територіальним та іншим організаціям Профспілок приміщень з усім необхідним обладнанням, опаленням, освітленням, прибиранням, транспортом, охороною, зв'язком (в т. ч. електронна пошта, Internet) для взаємного обміну інформацією.

10.3. Профспілки зобов'язуються:

10.3.1. Посилити роз'яснювальну роботу щодо діяльності Профспілок, їх виборних органів щодо захисту членів Профспілки шляхом підвищення ролі профспілкових зборів, активізації роботи постійних комісій профкомів, інформування членів Профспілки.

10.3.2. Своєчасно доводити до відома комітетів (рад) Профспілок зміст нормативних документів, що стосуються соціально-економічних інтересів працівників освіти, науки та здобувачів освіти.

10.3.3. Спрямовувати роботу комітетів (рад) Профспілок на

організацію контролю за своєчасним введенням в дію нормативних документів з питань трудових відносин, умов, нормування праці, розподілу навчального навантаження, за додержанням в закладах та установах освіти і науки трудового законодавства.

10.3.4. Проводити роз'яснювальну роботу щодо трудових прав та гарантій працівників, студентів, інших здобувачів освіти, а також методів і форм їх захисту через власні видання та засоби масової інформації, безпосередньо в трудових та студентських і учнівських колективах.

10.3.5. Посилити особисту відповідальність керівників виборних профспілкових органів стосовно питань захисту порушених законних прав та інтересів членів Профспілок.

10.3.6. Сприяти реалізації права профспілкових органів, передбаченого ст. 45 КЗпП України, щодо висунення вимоги власникам або уповноваженим ними органам про розірвання трудового договору (контракту) з керівником установи, організації, якщо він порушує законодавство про працю, колективні договори та угоди.

10.3.7. Активізувати роботу, спрямовану на ініціювання виборними профспілковими органами переговорів щодо укладення угод, колективних договорів.

10.3.8. Організувати надання допомоги профспілковим органам у проведенні колдоговірної кампанії з метою забезпечення:

- відповідності законодавству норм колективних договорів, зокрема з питань оплати праці, режиму роботи, охорони праці, надання відпусток, житлово-побутового забезпечення, оздоровлення, відпочинку тощо;
- відповідальності сторін за невиконання умов колективних договорів;
- вирішення через колективні договори питань, не врегульованих чинним законодавством.

10.3.9. Узагальнювати та поширювати практику роботи профспілкових органів щодо притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у порушенні законодавства про працю.

10.3.10. Налагодити співпрацю профспілкових органів з органами Державного нагляду за додержанням законодавства про працю Міністерства соціальної політики України з метою забезпечення контролю за додержанням чинного трудового законодавства.

10.3.11. Сприяти поширенню практики представлення профспілковими органами інтересів членів Профспілки при розгляді їх трудових спорів в комісіях по трудових спорах, судах.

10.3.12. Інформувати Міністерство освіти і науки України про факти порушення гарантій та прав діяльності Профспілок в закладах освіти і науки з метою вжиття відповідних заходів.

10.3.13. Забезпечити попереднє інформування Міністерства освіти і

науки України перед направленням звернення до правоохоронних органів з приводу порушення гарантій та прав діяльності Профспілок.

11. Контроль за виконанням Угоди та відповідальність сторін

11.1. Контроль за виконанням Угоди здійснюється спільною комісією Сторін (додаток № 5).

11.2. Сторони забезпечують контроль за виконанням Галузевої угоди, колективних договорів і угод на місцях. Не рідше одного разу на рік аналізують і узагальнюють хід виконання Угоди, у разі невиконання окремих положень здійснюють додаткові заходи щодо їх реалізації.

11.3. Угода підписана у чотирьох примірниках, які зберігаються у кожній із Сторін і мають однакову юридичну силу.

**Міністр освіти і науки
України**

**Голова Профспілки
працівників освіти і науки
України**

Сергій Шкарлет

Георгій Труханов

**Голова Всеукраїнської
професійної спілки
працівників сфери вищої
освіти**

Станіслав Яроцький

**Голова Вільної профспілки
освіти і науки України**

Володимир Фундовний

Додаток № 1
до Галузевої угоди між
Міністерством освіти і науки
України та Профспілками
працівників освіти і науки
України на 2021-2025 роки

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК

посад працівників з ненормованим робочим днем системи Міністерства освіти і науки України, яким може надаватися додаткова відпустка

Керівники установ і організацій, їх заступники та помічники.

Керівники структурних підрозділів установ і організацій (головних управлінь, управлінь, служб, відділів, центрів, секторів, інспекцій, груп, частин, станцій, цехів виробництва, дільниць, майстерень, баз, бюро, лабораторій, кабінетів, господарств тощо) та їх заступники, керівники штабів цивільної оборони.

Директори обсерваторій, ботанічних садів, студентських містечок, спортивних споруд та їх заступники.

Завідувачі ветеринарними клініками, випробувальними полями, розсадниками, розплідниками, віваріями.

Головні спеціалісти (інженери, конструктори, енергетики, механіки, технологи, економісти, арбітри та інші) та їх заступники.

Провідні спеціалісти (інженери, конструктори, технологи, проектувальники, електронщики, програмісти, архітектори, математики, художники-конструктори (дизайнери), економісти, юрисконсульти, практичні психологи, соціологи, бухгалтери, бухгалтери-ревізори, консультанти, психологи та інші).

Спеціалісти: (інженери, конструктори, технологи, проектувальники, механіки, енергетики, електронники, програмісти та інші), архітектори, математики, художники-конструктори (дизайнери), економісти, економісти-статистики, юрисконсульти, практичні психологи, соціальні педагоги, соціологи, бухгалтери, бухгалтери-ревізори, статисти-дослідники) консультанти, психологи тощо; старші лаборанти; лаборанти, виробники робіт, начальники дільниць, майстри, контрольні майстри дільниць електронно-обчислювальних машин, оператори електронно-обчислювальних машин, оператори комп'ютерного набору, інструктори, адміністратори, бібліотекарі, бібліографи, екскурсоводи, ветлікарі, ветфельдшери, вихователі гуртожитків, помічники вихователів, кухарі та інші.

Перекладачі-дактилологи, перекладачі, перекладачі-секретарі сліпих викладачів (вчителів), художники-оформлювачі, читці, лектори.

Техніки всіх спеціальностей.

Завідувачі: канцелярії, центрального складу (складу), гуртожитку,

друкарського бюро, камери схову, бюро перепусток, копіювально-розмножувального бюро, фонотеки, фотолабораторії, експедиції, господарства, архіву, приймального пункту в навчально-виробничих майстернях, які надають послуги населенню.

Старші: товарознавці, касири, касири-інкасатори, інспектори, табельники, диспетчери, архіваріуси, діловоди, машиністки.

Шеф-кухарі.

Секретарі, секретарі-стенографістки, стенографістки, секретарі-друкарки, секретарі учбових (учбово-методичних) відділів (частин), інспектори, інспектори учбових (учбово-методичних) відділів, товарознавці, експедитори, касири, інкасатори, агенти з постачання, агенти-експедитори, експедитори, діловоди, архіваріуси, табельники, копіювальники, креслярі, обліковці, рахівники, калькулятори, старші комірники, комірники (за відсутністю завідувачів складами), друкарки, диспетчери, диспетчери факультетів, оператори диспетчерської служби, коменданти, чергові гуртожитків, паспортисти, нормувальники, евакуатори.

Головні редактори, редактори, літературні співробітники, кореспонденти, старші коректори, коректори.

Головні режисери, режисери, помічники режисерів, кінооператори, їх помічники, диригенти, хормейстери, балетмейстери, акомпаніатори, завідувачі костюмерними.

Капітани учбових кораблів, їх старші помічники, помічники механіків, боцмани, керівники водних станцій.

Агрономи, садівники, квітникарі, бджолярі, ентомологи, дендрологи, зоологи, лісники.

Лікарі, середній та молодший медичний персонал установ і закладів освіти.

Додаток № 2
до Галузевої угоди між
Міністерством освіти і науки
України та Профспілками
працівників освіти і науки
України на 2021-2025 роки

ПЕРЕЛІК

робіт з важкими і шкідливими умовами праці, при виконанні яких здійснюється підвищена оплата

1. Види робіт з важкими і шкідливими умовами праці, на яких встановлюються доплати в розмірі до 12 відсотків:

1.1. Роботи, пов'язані з аналізом, синтезом, переробкою, фасуванням, розливанням, вантажно-розвантажувальними та іншими операціями з використанням шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.2. Проведення робіт на мікроскопах з ультрафіолетовими джерелами світла.

1.3. Дослідження, виготовлення спецсплавів тугоплавких порошків карбідів, силіцидів, боридів, фосфидів та інших виробів на основі рідких металів.

1.4. Відбір проб гарячих газів, гарячих розплавлених металів та інших хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.5. Виготовлення, вулканізація еластомірних і латексних композицій, робота з клеями, адгезейними сполуками, смолами і гумами з використанням хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.6. Робота по коксуванню нафтових залишків каталітичного крекінгу, перегін кам'яновугільних смол і пісків.

1.7. Роботи, пов'язані з використанням матеріалів, які пилять (вміщують кремнезем, силікати та інші аналогічні матеріали), і відповідають 2 - 4 класам небезпечності.

1.8. Синтез нових сполук з використанням токсичних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.9. Роботи по виготовленню і дослідженню емальованих виробів, надпровідної кераміки та напівпровідникових матеріалів з використанням шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.10. Роботи, пов'язані з високотемпературною обробкою матеріалів з використанням хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.11. Експлуатація та ремонт обладнання, пов'язаного з використанням хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.12. Пресування і лиття виробів з пластмас на основі хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.13. Виготовлення лаків і фарб, лакофарбового пошиття, що містять хімічні речовини 2 - 4 класів небезпечності.

1.14. Аварійно-відбудовні роботи по обслуговуванню зовнішніх

каналізаційних мереж.

1.15. Буріння шпурів механізованим інструментом.

1.16. Вулканізаційні роботи (при ремонті аглострічок при виконанні науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з використанням процесу вулканізації).

1.17. Водолазні роботи при занурюванні на глибину до 5 метрів.

1.18. Роботи по гашенню вапна, у тому числі експериментальні, що виконуються поза приміщенням.

1.19. Гранітні (каменотесні, облицьовувальні, полірувальні) роботи при обробці граніту, мармуру, черепашнику та інших органічних і неорганічних матеріалів.

1.20. Заготівля і встановлення арматури (сітки, каркасу) у конструкції і споруді вручну.

1.21. Кислотривкі, виніплавові і гумувальні роботи, а також роботи з використанням сирого феоліту і азбовінілу.

1.22. Малярні роботи з використанням асфальтового, кузбаського і пічного лаків у закритих приміщеннях з використанням нітрофарб і лаків, алкідних, пентафталевих і ПХВ фарб, використанням хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.23. Нанесення за допомогою пістолетів та вудок вогнезахисного покриття на металоконструкції з використанням сполуки, що містить вінілацетат, меламіносечовиноформальдегідні смоли, поліфосфат амонію, азбест (ВПМ-2) та інші шкідливі хімічні речовини, віднесені до 2 - 4 класів небезпечності.

1.24. Нанесення на поверхні штукатурного розчину вручну, затирання поверхні вручну.

1.25. Облицьовувальні роботи з використанням ксилолітової маси, епоксидних та інших синтетичних смол, що містять шкідливі хімічні речовини 2 - 4 класів небезпечності, а також мастик на бітумній та асфальтовій основі.

1.26. Обробка деревини і повсті антисептиками і вогнезахисними матеріалами, а також їх виготовлення.

1.27. Пробивання вручну і механізованим інструментом отворів (борізд, фрамуг) у кам'яних конструкціях, розламування вручну кам'яних конструкцій на складних і цементних розчинах.

1.28. Розробка і виготовлення дослідних зразків нових будівельних матеріалів і напівфабрикатів з використанням шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.29. Розробка вручну ґрунту III групи з використанням ломів, кирок, а також ґрунтів усіх груп з використанням пневмоінструменту.

1.30. Укладання паркетних, плиточних, лінолеумових підлог на гарячій мастиці і бітумі, гумових клеях і мастиках, виготовлених на основі синтетичних смол та хімічних розчинників, віднесених до 2 - 4 класів небезпечності.

1.31. Ущільнення ґрунтів і щебнево-гравійних підвалин вручну і пневмоінструментом.

1.32. Видавлювання тонкостінних виробів вручну і за допомогою дерев'яних патронів.

1.33. Гнуття листів із сталі, алюмінієвих сплавів будь-якої товщини і форм на пресах, верстатах і вальцях для гнуття в холодному стані.

1.34. Виготовлення форм на формувальній машині, формування вручну на моделях і шаблонах в опоках або в ґрунті відливок; формування вручну або на машинах оболонкових напівформ і стержнів; виготовлення вручну форм за моделями, що виплавляються; відливання або формування виробів радіокераміки; формування селенових елементів.

1.35. Випробовування апаратури і виробів безпосередньо в камерах, працюючих при низьких і високих температурах (- 40 °С і нижче, + 40 °С і більше) і в барокамерах.

1.36. Випробовування самохідних гусеничних і колісних установок, важких гусеничних тракторів класу 3 тонни тяги і більше.

1.37. Кування штабиків тугоплавких металів.

1.38. Наплавлення пластмаси на металеві деталі методом вихрового напоршення.

1.39. Обслуговування і ремонт ацетиленових установок, газогенераторів.

1.40. Обслуговування холодильних установок, працюючих на аміаку, хлорі та інших холодоагентів на основі хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.41. Обробка металу різанням на металообробних верстатах з одночасним підігріванням виробів плазмою і лазером.

1.42. Паяння і зварювання деталей з вініпласту.

1.43. Полірування виробів на повстових, бязевих та інших кругах, а також на наждачних полотнах.

1.44. Ручне кування і штампування гарячого металу на молотах, пресах, кувальних машинах; гаряче штампування кріпильних виробів.

1.45. Свердлування пневмоінструментом.

1.46. Термічна обробка в ваннах і печах.

1.47. Вальцювання гарячого металу.

1.48. Ведення процесу прокатки гарячого металу.

1.49. Волочіння дроту на верстатах волочіння.

1.50. Нагрівання в печах заготовок і зливок чорних та кольорових металів і сплавів.

1.51. Управління плавильними печами з пультів.

1.52. Управління станом гарячої прокатки з поста.

1.53. Плавлення кольорових металів і сплавів.

1.54. Лиття металів і сплавів.

1.55. Обробка різанням свинцево-олов'яних сплавів і графіту.

1.56. Заточування інструменту абразивними кругами сухим

способом.

1.57. Шліфування виробів з використанням абразивних полотен і кругів сухим способом.

1.58. Гальванічні покриття, фосфатування, електрополірування виробів у відкритих ваннах, їх душення, а також ремонт і очистка ванн.

1.59. Виробництво алмазів, надтвердих матеріалів і інструментів з них.

1.60. Очистка поверхонь з використанням гідропіскоструминних апаратів.

1.61. Гнуття дерев'яних деталей вручну.

1.62. Обслуговування технологічних печей, що працюють на твердому і рідкому паливі.

1.63. Обслуговування рубальних машин при переробці балансів, дров, осмолу, відходів лісопиляння і фанерного виробництва на технологічну тріску.

1.64. Миття фільтрополотен, сіток, меблевої фурнітури, зворотної тари з використанням розчинників, що містять бензин, ацетон та інші шкідливі речовини 2 - 4 класів небезпечності.

1.65. Заточування пил, ножів та іншого інструменту абразивними кругами сухим способом.

1.66. Сушіння набивальних матеріалів у сушильнях різного типу.

1.67. Сортуння і складання деревостружкових плит, деревоволокнистих і ламінованих плит, шпал, а також пиломатеріалів на лісових біржах і біржах пиломатеріалів.

1.68. Чищення змішувальних барабанів та ємкостей від смоли вручну або за допомогою механічного інструменту з використанням розчинників, що містять шкідливі хімічні речовини 2 - 4 класів небезпечності.

1.69. Обслуговування технологічних топків сушильних агрегатів і термомасляних котлів з температурою нагрівання більше 200 °С у виробництві деревостружкових і ламінованих плит.

1.70. Розпилювання, розрізання колод, кряжів, брусків, та інших лісоматеріалів, торцювання пиломатеріалів в лісопильному потоці.

1.71. Обслуговування і заправлення лаконагнітальних установок, роздача лаків, фарб, що містять шкідливі хімічні речовини 2 - 4 класів небезпечності.

1.72. Виробництво пінополіуретанових виробів з компонентів А і Б для виготовлення м'яких елементів меблів.

1.73. Підготовка набивальних матеріалів, розщеплювання вати, волоса, мочала вручну і зварювання поліуретанового поропласту.

1.74. Обслуговування бункерів сухої стружки у виробництві деревостружкових плит.

1.75. Дозування подачі в змішувальний апарат, ведення процесу обсмолювання стружки, тріски, кришки, костриці, виготовлення компонентів у виробництві деревостружкових і костричних плит з

використанням синтетичних смол, що містять фенол, карбамід, формальдегід та інші шкідливі хімічні речовини, а також цементно-стружкової маси з використанням хлористого кальцію.

1.76. Виготовлення, використання і транспортування синтетичних клеїв, фарб і лаків на основі шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.77. Просочування антисептиками та іншими хімічними речовинами 2 - 4 класів небезпечності і механічна обробка виробів і деталей з деревини.

1.78. Здійснення процесу обсмолювання стружки, тріски, кришки, костриці та інших з використанням шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.79. Здійснення процесів формування, підпресування деревостружкових плит з використанням шкідливих хімічних речовин 2 - 4 класів небезпечності.

1.80. Прогрів у полі струмів високої частоти стружкового покриття, обсмаженого синтетичними смолами, що містять фенол, формальдегід, карбамід та інші шкідливі хімічні речовини.

1.81. Ведення процесу транспортування і складання цементно-стружкової маси на піддони або в форми.

1.82. Робота у відділеннях реаніματοлогії, анестезіології.

1.83. Робота в клініко-діагностичних лабораторіях (аналіз калу, сечі, мокротиння і таке інше).

1.84. Робота у стаціонарах, відділеннях і кабінетах з туберкульозними та інфекційними хворими, у тому числі робота з гнійною інфекцією та інфікованим матеріалом.

1.85. Робота з живими культурами.

1.86. Робота в шкірно-венерологічних стаціонарах, кабінетах (взяття і аналіз біологічного матеріалу).

1.87. Робота у нейрохірургічних відділеннях.

1.88. Робота в установах для лікування дітей з ураженням центральної нервової системи, порушенням опорно-рухового апарату, опіками та спінальними хворобами.

1.89. Робота з генетично конструйованими і нововиділеними (неідентифікованими) мікроорганізмами.

1.90. Робота з планування рекомбінантних ДНК.

1.91. Роботи з виділенням летючих сполук свинцю і олова, у тому числі ремонт паливної апаратури, що працює на етилованому бензині, заправка етилованим бензином на колонках без дистанційного управління, паяння радіаторів автомобілів.

1.92. Зарядження акумуляторів.

1.93. Ремонт автомобілів, що використовуються для перевезення нечистот.

1.94. Очищення, обмивання рухомого складу виробів, деталей і

вузлів від бруду, іржі, окалини, старої фарби і таке інше вручну, механізованим і механічним способами.

1.95. Правильні роботи вручну при ремонті кузовів та інших деталей автомобілів з використанням абразивних кругів.

1.96. Роботи з підготовки форм високого друку і друкування на печатних машинах усіх видів.

1.97. Правлення, верстання і монтаж негативів і діапозитивів.

1.98. Роботи з травлення кліше і форм глибокого друку.

1.99. Роботи з виготовлення негативів і діапозитивів, комплексного виготовлення штрихових растрових кліше.

1.100. Роботи з виготовлення, обробки копій і друкарських форм для всіх видів друку.

1.101. Роботи для одержання пробних відбитків з форм плоского друку, друкування малотиражних робіт.

1.102. Роботи з типографським сплавом.

1.103. Роботи з фальцювання віддрукованої продукції.

1.104. Репрографічні роботи на світлокопіювальних машинах, діазокопіювальних машинах та інших розмножувальних апаратах.

1.105. Нанесення плівкового покриття, проведення процесів очищення і травлення напівпровідникових і керамічних матеріалів і пластин.

1.106. Дифузія домішок в напівпровідникові матеріали з використанням твердих, рідких і газоподібних дифузентів.

1.107. Формування міжшарної ізоляції і одержання малюнка плат.

1.108. Напорошення одношарних та багатошарних плівкових структур.

1.109. Паяння деталей та виробі в (припій олов'яно-свинцевий, кадмієвий, індієвий).

1.110. Обробка кольорових кінофотоматеріалів аерофотозйомки і космічної зйомки, а також роботи, пов'язані з великим напруженням і перетомленням зору, зі складанням загальногеографічних, топографічних і всіх видів тематичних планів і карт.

1.111. Робота, безпосередньо пов'язана з встановленням оптимальних параметрів ультразвукових перетворювачів.

1.112. Робота, безпосередньо пов'язана з вимірюванням повітряного шуму і вібрацій.

1.113. Робота на аеродинамічних трубах.

1.114. Робота, безпосередньо пов'язана з випробуванням двигунів, аеродинамічних гвинтів, спецтехніки на стендах, полігонах і аеродромах.

1.115. Підготовка до випробувань, випробування, експлуатація двигунів та їх агрегатів і вузлів на стендах у закритих приміщеннях.

1.116. Заправлення і нейтралізація лужних металів на енерговакуумних стендах і установках.

1.117. Випробування гідроагрегатів і вузлів літальних апаратів з

використанням токсичних мастил.

1.118. Випробування спецвиробів з використанням палива у вигляді сполук гідразину АТ, АК та інших токсичних компонентів палива.

1.119. Експлуатація, обслуговування та ремонт прискорювачів плазмових двигунів і енергоустановок, в яких робочим тілом служать лужні метали.

1.120. Обслуговування енергетичного обладнання і автоматики теплових електростанцій у цехах (дільницях): котельних, турбінних, паливоподачі.

1.121. Обслуговування засобів вимірювання, елементів систем контролю і управління (автоматичних пристроїв і регуляторів, пристроїв технологічного захисту і автоматики в цехах, дільницях блокування сигналізації і таке інше) в цехах (дільницях): котельних, турбінних, паливоподачі.

1.122. Ремонт електроенергетичного обладнання, пристроїв автоматики і засобів вимірювання на діючому обладнанні апаратури релейного захисту і автоматики в цехах (дільницях): котельних, турбінних, паливоподачі.

1.123. Перемикання в теплових системах, контроль за діючим обладнанням шляхом обходу в цехах (дільницях): котельних, турбінних, паливоподачі.

1.124. Чищення котлів у холодному стані.

1.125. Обмуровування котлів у гарячому стані.

1.126. Прибирання зовнішніх поверхонь обладнання, підлог, майданчиків обслуговування в цехах (дільницях): котельних, турбінних, паливоподачі.

1.127. Обслуговування підземних теплопроводів і споруд теплових мереж, теплофікаційних вводів.

1.128. Ремонт теплопроводів і споруд теплових мереж.

1.129. Обшивання термоізоляції котлів і теплопроводів на теплових електростанціях і в теплових мережах.

1.130. Обслуговування теплових бойлерних установок в цехах (дільницях): котельних, турбінних.

1.131. Роботи на установках ВЧ, УВЧ, СВЧ.

1.132. Роботи з постійним магнітним полем: роботи, пов'язані з постійними магнітами або з постійними електромагнітами (електромагніти, соленоїди, таке інше), з напругою магнітного поля 100 Е і більше.

1.133. Роботи в електричному полі напругою 20 кВ/м і більше.

1.134. Роботи у високовольтному електричному полі промислової частоти 50 Гц з напругою поля 5 кВ/м і більше.

1.135. Роботи, пов'язані з переробкою різних видів сировини, виробленням текстильних, трикотажних і нетканих матеріалів, обробкою і фарбуванням цих видів сировини і матеріалів.

1.136. Роботи, пов'язані з переробкою, виробленням, фарбуванням взуттєвих, шкіргалантерейних, лимарно-сідельних, валяльно-повстяних, дубильно-екстрактових, хутряних, шкіряних і шкірсировинних матеріалів. Введення нових технологічних процесів та випуск готової продукції.

1.137. Відкриті гірничі роботи.

1.138. Складувні і кварцедувні роботи.

1.139. Слюсарні та інші роботи з обробки оргскла і пластмас.

1.140. Газозварювальні, газорізальні і електрозварювальні роботи, здійснювані у приміщеннях.

1.141. Підривні роботи, випробування, транспортування, зберігання вибухових речовин та виготовлення виробів з них.

1.142. Роботи з використанням отрутохімікатів.

1.143. Роботи, здійснювані у тропічних та субтропічних оранжереях, а також у теплицях, в умовах підвищеної температури і вологості.

1.144. Роботи з розшифрування стенограм і записів магнітних полів.

1.145. Проведення дослідних робіт з шовковичним шовкопрядом.

1.146. Ремонт і очищення вентиляційних систем.

1.147. Роботи, пов'язані з чищенням вигрібних ям, сміттєвих ящиків і каналізаційних колодязів, проведенням їх дезінфекції.

1.148. Вивезення сміття і нечистот.

1.149. Догляд за тваринами (чищення, миття і прибирання гною).

1.150. Роботи, пов'язані з топленням, шуруванням, очищенням печей від золи і шлаку.

1.151. Прання, сушіння і прасування спецодягу.

1.152. Роботи біля гарячих плит, електрожарових шаф, кондитерських і паро-масляних печей та інших апаратів для смаження і випікання.

1.153. Вантажно-розвантажувальні роботи, виконувані вручну.

1.154. Роботи, пов'язані з розчиненням, обтинанням м'яса, риби, нарізанням і чищенням цибулі, обсмалюванням птиці.

1.155. Роботи, пов'язані з миттям посуду, тари і технологічного обладнання вручну із застосуванням кислот, лугу та інших хімічних речовин.

1.156. Роботи з прання білизни вручну з використанням миючих і дезінфікуючих засобів.

1.157. Роботи по догляду за дітьми за відсутності водопроводу, каналізації, з організації режиму харчування за відсутності засобів малої механізації.

1.158. Всі види робіт, виконувані у навчально-виховних установах при переведенні їх на особливий санітарно-епідеміологічний режим роботи.

1.159. Роботи з хлорування води, з виготовленням дезінфікуючих розчинів, а також з їх використанням.

1.160. Роботи, виконувані для захисту лісів від шкідників і хвороб з

використанням отрутохімікатів, а також від бур'янів і небажаної деревної і трав'яної рослинності із застосуванням гербіцидів і арборицидів.

1.161. Роботи з використанням хімічних реактивів, а також з їх збереженням (складуванням).

1.162. Роботи на типографних і лінотипних машинах.

1.163. Обслуговування котельних установок, що працюють на вугіллі і мазуті, каналізаційних колодязів і мереж.

1.164. Робота за дисплеями ЕОМ.

1.165. Роботи, здійснювані з морських підвалин і морських естакад.

1.166. Розвідування родовищ корисних копалин, розташованих у морі.

1.167. Робота на гусеничних тракторах та особливо складній техніці.

1.168. Робота, пов'язана з навчанням операторів особливо складних тваринницьких комплексів.

1.169. Робота на вантажних автомобілях на відкритих гірничих та розкривних роботах.

1.170. Видобування руди, нерудних матеріалів, сировини, флюсів та закладних матеріалів.

1.171. Вивезення деревини на лісозаготовках.

1.172. Перевезення сажі, гіпсового каменя, вибухових та радіаційних речовин.

1.173. Таксидермічні роботи.

1.174. Лакофарбові роботи, полірування меблів та підлоги.

1.175. Робота з епоксидною смолою.

1.176. Радіомонтажні роботи із застосуванням каніфолі та хлорного заліза.

1.177. Робота на деревообробних верстатах.

1.178. Забезпечення і проведення занять у критих плавальних басейнах.

1.179. Контроль за безпекою виконання робіт, передбачених у розділі 1.

1.180. Прибирання приміщень, де виконуються роботи, передбачені у розділі 1.

1.181. Роботи на діючих експериментальних високовольтних установках з напругою понад 1000 В.

1.182. Роботи на висоті 1,5 м і більше над поверхнею землі (підлоги).

2. Види робіт з особливо важкими і особливо шкідливими умовами праці, на яких встановлюються доплати до 24 відсотків

2.1. Роботи із застосуванням токсичних речовин 1 класу небезпечності, у тому числі речовин, які мають канцерогенні, мутагенні, фіброгенні та інші властивості.

2.2. Роботи з хімічними речовинами, які одночасно мають вибухові і високотоксичні властивості.

2.3. Роботи, пов'язані із застосуванням дисперсних порошків

високотоксичних речовин та їх сполук 1 класу небезпечності (берилій, карбонат барію та інші).

2.4. Виготовлення скловолокна та виробів на його основі із застосуванням епоксидних, фенолформальдегідних смол, органічних розчинників, які відносяться до 1 класу небезпечності.

2.5. Проведення робіт з відкритою поверхнею ртуті: полярографія, амперметричне титрування, препаративний електроліз на ртутних катодах та інші, ремонт ртутних приладів.

2.6. Роботи з відбору та аналізу проб, які містять хімічні речовини 1 класу небезпечності.

2.7. Роботи із застосуванням радіоактивних речовин у відкритому вигляді (переробка, зберігання, перевезення та інше).

2.8. Збирання, перевезення, переробка і захоронення радіоактивних відходів.

2.9. Дезактивація обладнання, інструментів та приміщень, приймання на обробку спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, забруднених радіоактивними речовинами.

2.10. Роботи на рентгенівських установках при їх наладці і експлуатації.

2.11. Роботи з джерелами рентгенівського випромінювання, що не використовується (електронні мікроскопи, електронографи та інші), з напругою понад 20 кВ.

2.12. Роботи з переносними та стаціонарними радіоізотопними установками і приладами.

2.13. Роботи на циклотронах, бетатронах, лінійних прискорювачах та інших прискорювальних установках.

2.14. Роботи, пов'язані з експлуатацією, ремонтом, реконструкцією, наладкою і експериментальними дослідженнями на атомних реакторах, критичних та підкритичних складаннях.

2.15. Роботи з обслуговування обладнання і споруд спецводоочищення, спецгазоочищення систем вентиляції, тепло- та холодопостачання в комплексі атомного реактора.

2.16. Роботи на нейрогенних генераторах при їх наладці і експлуатації.

2.17. Роботи з відбору та аналізу проб, що містять радіоактивні речовини.

2.18. Роботи з проведення радіаційного контролю.

2.19. Перевірка, градування установок, приладів та апаратури з використанням джерел іонізуючих випромінювань.

2.20. Ремонтні і монтажні роботи, які виконуються в приміщеннях, де використовуються ізотопні джерела іонізуючих випромінювань.

2.21. Роботи в аварійній зоні, пов'язані з наслідками радіаційних аварій.

2.22. Регулювання, наладка, випробування та експлуатація лазерів 2 -

4 класів. Юстирування, випробування та експлуатація оптичних систем з використанням випромінювань лазерів 2 - 4 класів.

2.23. Дозиметрія лазерного випромінювання.

2.24. Клепка при роботі в замкнутих ємкостях (котлах, резервуарах, баках, відсіках та інших).

2.25. Очищення поверхонь за допомогою піскоструменевих апаратів, що виконується у приміщеннях або ємкостях.

2.26. Ручне пробивання отворів (ніш) у важкодоступних місцях у бетонних та залізобетонних конструкціях, розламування бетонних та залізобетонних конструкцій вручну.

2.27. Розробка у важкодоступних місцях ґрунтів IV і більш високих груп, а також мерзлих ґрунтів усіх груп із застосуванням клинів та кувалд (молотків).

2.28. Заливання металів у форми, виливальниці і кокілі; виливання деталей на машинах відцентрового виливання.

2.29. Роботи з гарячого пресування деревостружкових плит із застосуванням особливо шкідливих хімічних речовин 1 класу небезпечності.

2.30. Обрізання на форматних круглопилельних верстатах гарячих деревостружкових плит, склеєних синтетичними смолами і клеями, які містять особливо токсичні хімічні речовини 1 класу небезпечності.

2.31. Робота у токсикологічних лабораторіях з отрутами та отрутохімікатами.

2.32. Робота у віваріях з тваринами, зараженими грибковими, паразитарними, туберкульозними, інфекційними захворюваннями, з тваринами пухлиноносіями або затруєними радіоактивними речовинами.

2.33. Робота у гельмінтологічних стаціонарах і відділеннях.

2.34. Робота у стаціонарах, диспансерах, відділеннях і кабінетах для лікування психічно хворих, у тому числі хворих на хронічний алкоголізм.

2.35. Робота у наркологічних кабінетах.

2.36. Робота з культурами ракових клітин.

2.37. Робота з трупним матеріалом.

2.38. Робота з живими носіями інфекційних паразитарних хвороб, туберкульозу.

2.39. Регулювання, настройка, випробовування і обслуговування генераторів міліметрового, сантиметрового і дециметрового діапазонів хвиль: робота на пристроях, що генерують електричний струм на тих же частотах при щільності потоку енергії 25 мкВт/см² і більше.

2.40. Підземні роботи.

2.41. Контроль за безпекою виконання робіт, передбачених у розділі 2.

Доплати за несприятливі умови праці встановлюються за результатами атестації робочих місць або оцінки умов праці особам, безпосередньо зайнятим на роботах, передбачених Переліком, і

нараховуються за час фактичної зайнятості працівників на таких робочих місцях або в таких умовах праці, яка здійснюється відповідно до діючого законодавства про охорону праці.

При наступній раціоналізації робочих місць і поліпшенні умов праці доплати зменшуються або відміняються повністю.

На роботах з важкими і шкідливими умовами праці доплати встановлюються до 12 відсотків посадового окладу (ставки), а на роботах з особливо важкими і особливо шкідливими умовами праці - до 24 відсотків посадового окладу (ставки).

Атестація робочих місць або оцінка умов праці в установах і організаціях здійснюється атестаційною комісією, яка створюється наказом керівника за погодженням з профспілковим комітетом з числа найбільш кваліфікованих працівників, представників профспілкового комітету, служби охорони праці установи і організації.

Атестаційну комісію очолює керівник або його заступник. Для роботи членами атестаційної комісії можуть залучатися спеціалісти інших служб і організацій.

На підставі висновків атестаційної комісії керівник установи, організації за погодженням з профспілковим комітетом затверджує перелік конкретних робіт, на яких встановлюється доплата за несприятливі умови праці і розміри доплат за видами робіт.

Конкретні розміри доплат та тривалість їх виплати встановлюються наказом по установі, організації.

Додаток № 3
до Галузевої угоди між
Міністерством освіти і науки
України та Профспілками
працівників освіти і науки
України на 2021 - 2025 роки

СПИСОК

**виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими і важкими умовами
праці, зайнятість працівників на роботах в яких дає право на щорічну**

додаткову відпустку

(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України
від 13 травня 2003 року № 679)

№ поз иції	Виробництва, роботи, цехи, професії та посади	Макс. трива лість днів
XXIX. РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ ХАРЧОВИМИ ПРОДУКТАМИ. ПОСТАЧАННЯ ГОТОВОЇ ЇЖИ		
1.	Апаратник термічного оброблення ковбасних виробів, оператор коптильної установки, зайняті на ручних роботах	7
2.	Варник, апаратник термічного оброблення ковбасних виробів та обжарювальник харчових продуктів, зайняті обжарюванням пиріжків та інших виробів на плитах, паромасляних печах та інших обжарювальних агрегатах	4
3.	Вафельник, безпосередньо зайнятий випіканням вафель та вафельної продукції	4
4.	Кондитер та робітники, безпосередньо зайняті біля кондитерських печей та плит	4
5.	Кухар, який працює біля плити	4
6.	Робітники, безпосередньо зайняті холодним та гарячим копченням напівфабрикатів із застосуванням коптильної рідини	4
XXX. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО		
Житлове господарство		
1.	Машиніст (кочегар) котельної та опалювач, зайняті на роботах у житлових та адміністративних будинках з центральним опаленням, яке працює на вугіллі та інших видах твердого палива	4
2.	Прибиральник сміттепроводів, зайнятий на роботах у житлових будинках	4
13.	Слюсар-ремонтник, зайнятий ремонтом та обслуговуванням знежирювального устаткування	4

14.	Сушильник виробів, зайнятий сушінням одягу, просоченого хімікатами та барвниками (у камерних сушарках з ручним завішуванням)	7
15.	Фарбувальник	7
Пральні		
16.	Апаратник білизняних сушильних установок	4
17.	Віджимач білизни на центрифугах	4
18.	Готувач білизни для прасування	4
19.	Готувач пральних розчинів	4
20.	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, зайнятий ремонтом прального устаткування	4
21.	Комплектувальник білизни, зайнятий комплектуванням виробничих партій брудної білизни	4
22.	Комплектувальник білизни, зайнятий сортуванням брудної білизни	4
23.	Маркувальник, зайнятий маркуванням брудної білизни	4
24.	Оператор пральних машин, зайнятий:	
	Пранням брудної білизни та спецодягу	7
	на інших роботах	4
25.	Підсобний робітник, зайнятий на роботах у пральному цеху	4
26.	Прасувальник	4
27.	Прибиральник виробничих приміщень, зайнятий прибиранням прального цеху	4
28.	Приймальник замовлень, зайнятий прийманням брудної білизни у приймальних пунктах, пральнях та удома	4
29.	Слюсар-ремонтник, зайнятий ремонтом прального устаткування	4
XXXIII. ЗАГАЛЬНІ ПРОФЕСІЇ В УСІХ ГАЛУЗЯХ ГОСПОДАРСТВА		
Малярні роботи		
Робітники		
1.	Контролер малярних робіт, безпосередньо зайнятий міжопераційним контролем на виробничих дільницях та робочих місцях у малярних цехах	4
77.	Кухар, який працює біля плити	4
86.	Машиніст (кочегар) котельні, зайнятий видаленням шлаку та золи з топок та бункерів, зольних камер та сушильних печей, з парових та водогрійних котлів виробничих та комунальних котельних та піддувал газогенераторів, а також з колосникових решіток, топок, котлів та піддувал паровозів, що працюють на твердому мінеральному та торфовому паливі:	
	ручним способом	7

	механічним способом	4
87.	Машиніст (кочегар) котельні, зайнятий обслуговуванням парових та водогрійних котлів, що працюють на твердому мінеральному та торфовому паливі, під час їх завантаження:	
	ручним способом	7
	механізованим способом	4
114.	Опалювач, зайнятий опаленням печей дров'яним паливом	4
115.	Оператор з обслуговування установок для пилогазоуловлювання, чистильник вентиляційних установок, зайняті очищенням трубопроводів, циклонів для пилоуловлювання, фільтрів та камер вентиляційних систем	7
204.	Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, тракторист, машиніст бульдозера	4

Додаток № 4
до Галузевої угоди між
Міністерством освіти і науки
України та Профспілками
працівників освіти і науки
України на 2021 - 2025 роки

СПИСОК

виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що дає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці

(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 травня 2003 року № 679)

№ поз иції	Виробництва, роботи, цехи, професії та посади	Макс. тривалість днів
ХІ. ЛАБОРАТОРІЇ, НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЛАБОРАТОРІЇ, УСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЛАБОРАТОРІЇ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ		
1.	Інженер, технік, лаборант хімічного аналізу, майстер і робітник лабораторії та дослідних установок, зайняті аналізом газу, нафти, продуктів перегонки вугілля та сланців, продуктів переробки нафти; мийник, зайнятий миттям посуду з-під хімпродуктів	7
2.	Працівники тих же самих професій і посад, зайняті синтезом та дослідженням ароматичних, неграничних, циклопентанових, циклогексанових вуглеводнів, аніліну, нітросполук, летких кислот, окису вуглецю і сірковмісних газів	7
3.	Інженер, технік, лаборант і робітник електровакуумної лабораторії, безпосередньо зайняті на електровакуумних роботах	7
4.	Лаборант, лікар-бактеріолог і хімік, зайняті аналізом каналізаційних вод із застосуванням хлору, хлорного вапна, коагулянту, бруцину та миш'яковистих сполук	4
5.	Лаборант хімічного аналізу, безпосередньо зайнятий очищенням та депарафінізацією масел селективними розчинниками; лаборант хімічного аналізу, зайнятий аналізом етилової рідини	7
6.	Лаборант, препарататор, інженер, технік, хімік, майстер,	

апаратник, наукові співробітники, завідувач лабораторії та його заступник, біолог, біофізик, біохімік, лікар медичний, лікар ветеринарний, зоолог, зоотехнік, персонал медичний, провізор, фармаколог, ентомолог, міколог, мікробіолог, судово-медичний експерт, які:	
виконують роботи у загальних приміщеннях та боксах з хвороботворними мікробами, вірусами, актиноміцетами, з тваринами та членистоногими, інфікованими хвороботворними мікробами, вірусами, токсоплазмами, а також з дослідження виділень та крові, що надходять від хворих на інфекційні захворювання (до хвороботворних мікробів та вірусів належать збудники черевного тифу, паратифу А і Б та інших сальмонельозів, дизентерії, грибків, сифілісу, лістерельозу, еризипелоїду, туберкульозу, дифтерії, ботулізму, газової гангрени, правця, псевдотуберкульозу, ящуру, поворотного тифу, гарячки папатачі, паротиту, пухлинородні віруси, а також отруйні продукти тваринного та бактерійного походження - токсини)	7
працюють з трупним матеріалом	7
зайняті у виробничих приміщеннях відбором проб міцних кислот, хлорного вапна, хлору, броду, ціаністих сполук, фенолу, формальдегіду, сірковмісних органічних сполук; свинцевих, марганцевих, миш'яковистих, сурм'янистих, хромових, фтористих та ртутних сполук, метилового спирту і метилацетату, хлорованих та ароматичних вуглеводнів і їх нітро- та аміносполук; гарячих і розплавлених металів та їх сплавів, продуктів і напівпродуктів випалу та плавки руд	7
працюють з живими культурами лептоспірозу та з біологічним людським матеріалом, зараженим лептоспірозом	11
працюють на камеральному обробленні аерофотознімальних матеріалів і на роботах із складання топографічних, геодезичних та географічних планів і карт	4
виконують роботи із спектрального аналізу	4
виконують роботи із спектрального аналізу на спектрографах, стилометрах та стилоскопах	7
безпосередньо зайняті ремонтом ртутних приладів та апаратів	7
виконують роботи з аналізу проб вугілля	4
зайняті визначенням пластометричних показників	4
зайняті аналізом із застосуванням газоподібних та легколетких токсичних речовин, до яких належать галоїди та галоїдні похідні, ангідриди органічних та неорганічних	7

	кислот, галоїдозаміщені кетони та ефіри; фосфор та його сполуки; миш'як та його сполуки; свинець, сірководень, меркаптани; кислоти (за винятком борної та харчових кислот); окиси азоту; нітрохлориди; хлороформ, дихлоретан та інші хлоровані вуглеводні; бензол, толуол, ксилол, фенол та інші похідні ароматичного ряду; уайт-спірит; сірчаний ефір, метиловий спирт та інші розчинники; піридин та його основи; аміак, первинні, вторинні та третинні аміни; нітробензол, нітрометан та інші нітросполуки; ціаністи та тіоціаністи сполуки; металева ртуть, похідні ртуті та її солі; фторорганічні сполуки; формалін, формальдегід, акролеїн, оцтовий ангідрид, ацетонгідрид, етилацетат, метилацетат та інші леткі альдегіди; ефіри прості та складні; нітриди та ізонітриди; гідразин і заміщені гідразини; анілобарвники та їх напівпродукти, амінопласти, продукти переробки вугілля, продукти переробки нафти, ароматичні і хлоровані вуглеводні, хлоропрен, совпрен, резиніт, синтетичний латекс, алкалоїди; сполуки, що спричиняють сльозоточивість, нариви, чхання, ядуху та загальне отруєння; мийник посуду з-під цих хімпродуктів, а також робітники лабораторій, безпосередньо зайняті обслуговуванням і ремонтом хімічного та сантехнічного устаткування	
	безпосередньо працюють з живими культурами особливо небезпечних інфекцій - енцефалітів, лепри, менінгіту, вуличного сказу, жовтої гарячки, пситакозу, орнітозу, поліомієліту, натуральної віспи, геморагічної гарячки, вірусного гепатиту, висипного тифу, ку-гарячки та інших рикетсіозів, а також холери, сибірки, сапу, меліоїдозу, чуми, бруцельозу, туляремії, а також з біологічним людським матеріалом і тваринами, зараженими зазначеними вище інфекціями	18
8.	Лаборант з випробування металокерамічних виробів	4
9.	Лаборант у таких виробництвах: конверсії окису вуглеводню, дефеноляції стічних вод, розщеплення вуглеводних газів, гідрогенізації у рідкій та паровій фазі, синтезу газів, перероблення продуктів гідрування, синтезу та дегідрування, ароматизації бензину, очищення газів від сірководню та окису вуглецю, компресії водяного газу та водню, напівкоксування	7
10.	Лаборант з аналізу газів та пилю, зайнятий у ливарних цехах та на інших гарячих ділянках робіт	4
11.	Мерзлотна лабораторія:	

	лаборант, препаратор, інженер і технік	7
	механік, робітник прибиральник виробничих приміщень, що безпосередньо працюють у лабораторії	4
12.	Працівники біологічних лабораторій за умови роботи з розведення трихограми і теленомуса, непарного шовкопряда та інших комах-алергенів	7
13.	Працівники лабораторій науково-дослідних та інших наукових установ і організацій, які працюють безпосередньо у підводних умовах, кесонах, барокамерах та інших підводних дослідницьких апаратах	7
14.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на роботах з використанням лазерів II і III класів небезпеки	4
15.	Працівники лабораторій:	
	безпосередньо зайняті аналізом хімічних матеріалів, що використовуються для виготовлення гумових сумішей	7
	безпосередньо зайняті виготовленням гумових сумішей та вулканізацією	4
16.	Працівники лабораторій, які безпосередньо працюють з азбестом та азбестотехнічними виробами	7
17.	Працівники лабораторій, які безпосередньо обслуговують виробництво технічного вуглецю (сажі)	7
18.	Працівники колористичних лабораторій	7
19.	Працівники лабораторій, які безпосередньо виконують різні фізичні дослідження пластмас	4
20.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті аналізом сполук ванадію, селену, телуру, германію, кремнію, титану, ніобію, танталу, цирконію, гафнію, талію	7
22.	Працівники лабораторій, які проводять аналізи з розплавленими хлоридами лужних та лужноземельних металів, з леткими хлоридами ніобію, хрому, заліза, титану	7
23.	Працівники лабораторій:	
	безпосередньо зайняті аналізом розплавленого двохлористого олова, двохлористої сурми, сулеми, сполук фенолу, крезолу, біхромату калію, сірчаноокислого олова, лаків, ксилолу, толуолу, етилацетату, бутилацетату	7
	безпосередньо зайняті аналізом чавуну, сталі, руди, шлаку, флюсів, феросплавів, силікатів, кольорових металів, газів, реактивів і покриттів труб із застосуванням кислот, лугів, ртуті, бензолу та інших сильнодіючих речовин	7
	безпосередньо зайняті обробкою проб методами сухого шліфування та травлення	7
	безпосередньо зайняті термообробкою, прокаткою, куванням та обробкою проб методами волочіння та механічних випробувань тільки на гарячих зразках	4

	безпосередньо зайняті відбором проб гарячих газів, гарячих і розплавлених металів та їх сплавів, флюсів і феросплавів	7
	безпосередньо зайняті фізичними методами дослідження з використанням електронного мікроскопа та електроннографа напругою понад 30 кВт	7
	обслуговуванням електропечей, виплавленням металу та феросплавів, спіканням залізного порошку	4
	безпосередньо зайняті дробленням і сушінням руд, вугілля, феросплавів та концентратів для лабораторних випробувань	7
	безпосередньо зайняті електролізом у лабораторних умовах	7
24.	Працівники, безпосередньо зайняті на роботах з відкритими радіоактивними речовинами в хімічних лабораторіях:	
	технологічних досліджень, хімічного аналізу, аналітичного контролю	14
	рентгеноспектрального аналізу, контролю виробництва радіоактивних речовин; дослідницьких виробництв з переробки радіаційної сировини та збагачення рідкісноземельних елементів	21
25.	Працівники лабораторій (лаборант, інженер, технік, хімік та препаратор), безпосередньо зайняті аналізом напівпровідникових металів і дослідженням їх фізичних властивостей	7
26.	Працівники лабораторій (лаборант, інженер, технік, хімік та препаратор), безпосередньо зайняті аналізом рідкісних і розсіяних металів, сплавів та їх сполук (берилію, стронцію, цирконію, вісмуту, сурми, миш'яку та інших)	7
27.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті збагаченням та вивченням речовинного складу руд рідкісних металів, що містять уран і торій	7
28.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті очищенням, розкладом тетрахлориду кремнію, розкладом та одержанням силану і хлористих сполук для виготовлення напівпровідникових матеріалів	7
29.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті розробленням методів і апаратів пилогазоуловлювання, а також очищенням стічних вод на підприємствах з випуску рідкісних металів та рідкісноземельних елементів	7
30.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті виготовленням спецсплавів, тугоплавких порошоків, карбідів, силіцидів, боридів, фосфідів та інших виробів на основі рідкісних металів, їх термічним та хімічним обробленням, випробуванням металів у високотемпературних печах та потоці стиснених газів	7
31.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті роботами на	7

	мікроскопах, полярископах та конометрах із застосуванням токсичних імерсійних рідин; з використанням мікроскопів, що мають ультрафіолетові джерела світла; із застосуванням імерсійних об'єктів (кратністю 90 - 120), а також переглядом товстошарових ядерних фотоемульсій	
32.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті з ртутною рудою або концентратом і з металевою ртуттю (полярографія, амперметричне титрування, препаративний електроліз на ртутних катодах, порометрія)	7
33.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті дослідженням всіх видів масел з різними присадками, консистентних мастил, гальмівних матеріалів, рідкого та газоподібного палива	7
34.	Працівники, зайняті роботами із застосуванням токсичних компонентів у лабораторіях лакофарбових покриттів	7
35.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті:	
	виготовленням, дробленням, подрібненням (просіюванням) дрібнодисперсних порошків токсичних речовин, їх солей та окислів (марганцю, магнію, берилію, фосфору, селену, телуру, індію, ртуті, кремнію, цинку, барію), що використовуються для приготування феритових напівпровідникових матеріалів та кристалів	7
	обробкою та дослідженням дрібнодисперсних порошків токсичних речовин, їх солей та окислів (марганцю, магнію, берилію, фосфору, селену, телуру, індію, ртуті, кремнію, цинку, барію), що використовуються для приготування феритових напівпровідникових матеріалів та кристалів із застосуванням високих температур (до 3000 °С)	7
	просочуванням та накладенням плівки з кремнієорганічних лаків з одночасним термотренуванням проводів із фторопластовою ізоляцією	7
	просочуванням електровугільних виробів розплавленими металами, кам'яновугільними пеками та смолами, бакелітовим лаком, фтористим кадмієм, кремнієорганічними та іншими штучними смолами з промиванням їх у бензолі, чотирихлористому вуглеці та дихлоретані, а також електроградитацією та газовим очищенням електровугільних виробів	7
36.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті виготовленням скловолокна на установках з високою температурою плавлення, із склопластиками, епоксидними смолами, із застосуванням органічних розчинників та одночасно зайняті обробкою і випробуванням склопластиків	7
37.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті гарячим	7

	пресуванням, формуванням, литтям, склеюванням та зварюванням фено- та амінопластів, етролів, поліхлорвінілових смол, азбовінілів, маси АТМ, фаоліту, поліетиленів, текстоліту, оргскла, гетинаксу, тефлону, полістиролу	
38.	Працівники (інженери, техніки, лаборанти та робітники) електроізоляційної лабораторії	7
39.	Працівники, безпосередньо зайняті аналізом, дослідженням, випробуванням у лабораторіях збагачення, флотації та брикетування вугілля, сланців та відходів нафти	7
40.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті обробкою металокерамічних виробів з карбідів, баридів, силіцидів, нітридів, фосфідів, анілінових токсичних сполук	7
41.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті плавкою та механічною обробкою свинцю та свинцевих сплавів	7
42.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті:	
	виготовленням спецсплавів (дроблення, подрібнення до стану тонкого помелу, просіювання, пресування, термічна обробка), виробів методом порошкової металургії із застосуванням речовин та їх сполук, що мають токсичні властивості (кобальт, молібден, нікель, вольфрам, кремній, берилій, літій тощо)	7
	дослідженням та випробуванням матеріалів у печах з високою температурою (2000 - 3000 °С) у потоці різних газів (окису вуглецю, фосфорводню та інших), нових тугоплавких порошкових сплавів (карбідів, баридів, силіцидів, фосфідів та інших сполук і виробів з них)	7
43.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті прокаткою сплавів на основі титану, гафнію, літію та інших рідкісних елементів	7
44.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на стендах у закритих приміщеннях експлуатацією, ремонтом та випробуванням реактивних двигунів, рідинних реактивних двигунів (РРД) та двигунів, що працюють на газоподібному паливі та етилованому бензині	7
45.	Працівники лабораторій, зайняті безпосередньо в аеродинамічних трубах випробуванням реактивних двигунів, агрегатів, вузлів та деталей до них з рівнем високочастотного шуму від 90 децибел і вище	7
46.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на роботах з компарування геометричних форм еталонних катушок Гельмгольца на спеціальному компараторі з вимірювальним мікроскопом	4
47.	Працівники лабораторій, зайняті обчисленнями	4

	(астрономічними, геодезичними та іншими) на обчислювальних машинах та табуляторах	
48.	Працівники лабораторій, які зайняті у підземних умовах проведенням гравіметричних нахиломірних вимірювань та на експериментальних роботах у шахтах та рудниках	7
49.	Працівники лабораторій та інші працівники, які виконують роботи у тропічних оранжереях	7
50.	Працівники лабораторій, які безпосередньо працюють в умовах карантину та знезаражування колекційних рослин отрутохімікатами	7
51.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті обприскуванням та обпилюванням рослин отрутохімікатами, а також приготуванням, розфасуванням отрут та обробленням ділянок проти гризунів	7
52.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на роботах із синтезу, дослідження та випробування токсичних хімічних речовин; з удосконалення методу розроблення нових хімічних виробництв з токсичними речовинами, випробування матеріалів та виробів в агресивно-токсичному середовищі, а також робітники, зайняті обслуговуванням і ремонтом хімічного та сантехнічного устаткування, на якому виконуються зазначені вище роботи	7
53.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на роботах із синтезу, дослідження та випробування токсичних органічних сполук бору, фосфору, кремнію, фтору і ртуті	11
54.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті на роботах із синтезу та дослідження токсичних органічних сполук металів	7
55.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті хімічним переробленням та дослідженням токсичних сполук ванадію, селену, телуру, германію, кремнію, титану, ніобію, танталу, цирконію, гафнію, талію	7
56.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті дослідною роботою з розплавленими хлоридами лужних і лужноземельних металів, з леткими хлоридами ніобію, хрому, титану та заліза	7
57.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті дослідженням рідкісних і розсіяних металів, сплавів та їх сполук (берилію, стронцію, цирконію, вісмуту, сурми, миш'яку та інших)	7
58.	Працівники, безпосередньо зайняті роботами на електро- та газозварювальних апаратах у лабораторіях	7
59.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті дослідженням і одержанням напівпровідникових матеріалів:	7

	кремнію, германію, миш'яку, сурми, фосфору та їх токсичних сполук; розкладом і одержанням силану та хлористих сполук	
60.	Працівники лабораторій, які стикаються під час роботи з підозрілим або явно заразним матеріалом щодо зоонозних захворювань (чуми, сапу, бруцельозу, туляремії, сибірки, сказу та інших)	7
61.	Працівники лабораторій, безпосередньо зайняті:	
	синтезом, хімічним аналізом, виділенням, випробуванням (біологічним, токсикологічним, фармакологічним, мікробіологічним, хіміотерапевтичним), виготовленням лікарських форм, апаратурно-технологічними дослідженнями токсичних та сильнодіючих синтетичних лікарських препаратів, антибіотиків, вітаміну В ₁₂ , алкалоїдів, глікозидів, сапонінів, бактерійних препаратів, гормонів, інсектицидів, дезінфекційних засобів, канцерогенних речовин	7
	подрібненням, сушінням та фасуванням лікарської рослинної сировини: багна болотяного, пізньоцвіту, гледичії, золототисячника, зборів за прописом Здренка, головатню, івіду, чемерника, проліска Воронова, унгернії Віктора, чистотілу	7
	подрібненням, сушінням та фасуванням іншої лікарської рослинної сировини	4
	подрібненням, сушінням та фасуванням отруйних та сильнодіючих лікарських рослин: анабазису, амі зубної, аконіту, астматолу, беладони, бодяги, блекоти, валеріани, адонісу, дурману, дарміни, далматської ромашки, жовтушника, дельфінію, китяток, жовтозілля, кендірю, конвалії, марі глистогінної, наперстянки, олеандра, обвійнику, перцю стручкового червоного, папороті чоловічої, пасльону пташиного, рижків, софори товстоплідної, сферофізи, скополії, секуринегі, синюхи голубої, кураю Ріхтера, термопсису, цитварного полину, блювотного горіха, чемериці, ефедри гірської, а також опію-сирцю та порошку опію	7
62.	Пробовідбірник	7
63.	Робітники, керівники і фахівці (інженер, технік, лаборант) п'єзокерамічної лабораторії	7
64.	Робітник з догляду за тваринами, який обслуговує тварин:	
	інфікованих хвороботворними мікробами, вірусами, токсоплазмами	4
	заражених особливо небезпечними інфекціями енцефалітами, лепрою, менінгітом, вуличним сказом,	18

	жовтою гарячкою, пситакозом, орнітозом, поліомієлітом, натуральною віспою, геморагічною гарячкою, вірусним гепатитом, висипним тифом, ку-гарячкою та іншими рикетсіозами, а також холерою, сибіркою, сапом, меліоїдозом, чумою, бруцельозом, туляремією	
	заражених живими культурами лептоспірозу	11
65.	Хімік та лаборант хімічного аналізу, зайняті аналізом каталізаторів: залізних, що містять хром, мідь, цинк, кобальт; мідно-хром-барієвих, осіркованих, фосфорнокислих, нікелевих	7
66.	Хімік та лаборант хімічного аналізу, зайняті аналізом інших каталізаторів	4
67.	Хімік, технік, лаборант хімічного аналізу та пробовідбірник, які працюють з сірчистою нафтою, сірчистим газоконденсатом та сірковмісним нафтовим газом з виділенням вільного сірководню	7
68.	Хімік та ентомолог, які працюють у науково-дослідній лабораторії відділу гігієни та реставрації книжок	7
XVI. ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДПОЧИНКУ, РОЗВАГ, КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ		
ДІЯЛЬНІСТЬ ТРЕНЕРІВ І СПОРТИВНИХ ВИКЛАДАЧІВ		
35.	Тренер-викладач дитячо-юнацької спортивної (спортивно-технічної) школи, спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву, спеціалізованої дитячо-юнацької (спортивно-технічної) школи та училища олімпійського резерву	18
XVII. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я, ОСВІТА ТА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА		
ІНФЕКЦІЙНІ ТА ТУБЕРКУЛЬОЗНІ (ПРОТИТУБЕРКУЛЬОЗНІ) ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАКЛАДИ ТА УСТАНОВИ, ВІДДІЛЕННЯ, ПАЛАТИ, КАБІНЕТИ; САНАТОРНО-ЛІСОВІ ШКОЛИ ТА ШКОЛИ-ІНТЕРНАТИ, ДИТЯЧІ БУДИНКИ, ДИТЯЧІ САДКИ (ГРУПИ), ЯСЛА-САДКИ (ГРУПИ), ДИТЯЧІ ЯСЛА (ГРУПИ) ТА БУДИНКИ ДИТИНИ (ГРУПИ) ДЛЯ ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ; БУДИНКИ ІНВАЛІДІВ (ВІДДІЛЕННЯ) ДЛЯ ХВОРИХ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ; НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ, ХВОРИХ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ		
Працівники, які безпосередньо зайняті обслуговуванням хворих в установах та підрозділах (у тому числі у лікувально-трудовах майстернях і підсобних сільських господарствах)		
1.	Бібліотекар	7
2.	Гардеробник, зайнятий у гардеробній для хворих	7
3.	Інструктор виробничого навчання робітників масових професій	7
4.	Інструктор з культмасової роботи, культорганізатор	7

5.	Керівник музичних установ соціального захисту населення	7
6.	Кастелянка	7
7.	Лікар-фтизіатр, який систематично виконує рентгенодіагностичні дослідження	11
8.	Майстер лікувально-виробничих (трудових) майстерень та підсобних сільських господарств	7
9.	Опалювач, зайнятий опаленням печей безпосередньо у відділеннях та у спальних кімнатах для туберкульозних та інфекційних хворих	4
10.	Обслуговуючий персонал (буфетник, офіціант, мийник посуду, робітник з обслуговування лазні, сестра-господиня, нянька, помічник вихователя, прибиральник виробничих приміщень)	7
11.	Перукар (перукар-модельєр 2 і 1 класу)	7
12.	Слюсар-сантехнік, зайнятий на роботах у туберкульозних та інфекційних установах	7
13.	Технік, електромеханік з ремонту та обслуговування медичного устаткування, електромеханік з ремонту та обслуговування електронної медичної апаратури, зайняті обслуговуванням та ремонтом фізіотерапевтичних та інших апаратів в інфекційних та туберкульозних відділеннях та кабінетах	4
14.	Технік та механік з обслуговування дихальних апаратів за умови постійної роботи у палатах	4
<p>ДИТЯЧІ ПСИХІАТРИЧНІ (ПСИХОНЕВРОЛОГІЧНІ) ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАКЛАДИ ТА УСТАНОВИ, ВІДДІЛЕННЯ, ПАЛАТИ ТА КАБІНЕТИ (КРІМ ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ДІТЕЙ З УРАЖЕННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ БЕЗ ПОРУШЕННЯ ПСИХІКИ); УСТАНОВИ, ВІДДІЛЕННЯ: СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ, ШКОЛИ (КЛАСИ), ШКОЛИ-ІНТЕРНАТИ (КЛАСИ), ДИТЯЧІ БУДИНКИ (ГРУПИ), ДИТЯЧІ БУДИНКИ-ІНТЕРНАТИ (ГРУПИ), ДИТЯЧІ САДКИ (ГРУПИ), ЯСЛА-САДКИ (ГРУПИ), ЯСЛА (ГРУПИ) ТА БУДИНКИ ДИТИНИ (ГРУПИ) ДЛЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ ТА ДІТЕЙ З УРАЖЕННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ З ПОРУШЕННЯМ ПСИХІКИ. ДИТЯЧІ БУДИНКИ-ІНТЕРНАТИ ДЛЯ СЛІПИХ ТА ГЛУХОНІМИХ ДІТЕЙ</p>		
<p>Працівники, які безпосередньо зайняті обслуговуванням хворих в установах та підрозділах (у тому числі у лікувально-трудових майстернях та підсобних сільських господарствах)</p>		
32.	Гардеробник, який працює у гардеробній для хворих	7
33.	Інструктор з організаційно-масової роботи, культорганізатор, баяніст	25
34.	Інструктор виробничого навчання робітників масових	25

	професій	
35.	Кастелянка	7
36.	Лікар (у тому числі керівник відділення, кабінету), крім лікаря-лаборанта	25
37.	Лікар-керівник, його заступник-лікар (з ненормованим робочим днем)	18
38.	Лаборант (у тому числі лікар-лаборант, керівник лабораторії)	11
39.	Майстер лікувально-виробничих (трудових) майстерень	25
40.	Науковий співробітник, який безпосередньо працює з хворими	25
41.	Персонал медичний молодший та обслуговуючий персонал (сестра медична молодша з догляду за хворими, санітарка, буфетник, робітник з обслуговування лазні, нянька, помічник вихователя, прибиральник виробничих приміщень)	25
42.	Персонал медичний середній (крім лаборанта)	25
43.	Перукар (перукар-модельєр 2 і 1 класу)	11
44.	Психолог та фізіолог, які безпосередньо працюють з хворими	11
45.	Сестра-господиня	25
ЗАГАЛЬНІ ПРОФЕСІЇ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ТА УСТАНОВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ОСВІТИ		
114.	Акушерка, яка працює у стаціонарі пологового будинку, пологового відділення (палати), медпункті, лазареті, фельдшерсько-акушерському пункті; фельдшер, який працює у фельдшерсько-акушерському пункті, військовій частині	7
115.	Гардеробник, який працює у радонолікарні	4
116.	Дезінфектор, зайнятий роботами на вогневій, камерній і профілактичній дезінфекції, дезінсекції, дератизації в лікувально-профілактичних установах	7
117.	Електромеханік з ремонту та обслуговування медичного рентгенівського устаткування, зайнятий ремонтом, настроюванням та регулюванням рентгенівських апаратів та установок	7
118.	Інструктор виробничого навчання робітників масових професій системи соціального захисту:	
	хворих туберкульозом	7
	психохроніків	25
119.	Інструктор виробничого навчання установ (відділень) системи соціального захисту населення:	
	дитячих	7

	неврологічного, геріатричного типу та спеціальних	25
120.	Кастелянка, яка працює у радонолікарні	4
121.	Керівники і фахівці, які безпосередньо працюють у лікувальних барокамерах	11
122.	Лікар-анестезіолог-реаніматолог, сестра-анестезист медична, а також лікар та персонал медичний середній (крім лікаря-лаборанта та лаборанта) відділень (груп) анестезіології-реанімації та палат для реанімації та інтенсивної терапії	11
123.	Лікар - дільничний терапевт, лікар загальної практики - сімейний лікар, лікар-педіатр, лікар-онколог, лікар-невропатолог; лікар-акушер-гінеколог, який працює у стаціонарі; лікар, який працює в оздоровчому пункті та медпункті (крім лікарів-стоматологів та зубних лікарів); лікар - дільничний терапевт цехової лікувальної дільниці; лікар-терапевт підлітковий, лікар кабінету антипобічних щеплень; лікар - завідувач відділення (відділу, лабораторії, кабінету, покоїв); лікар - терапевт дільничний та районний (сільського району), які працюють у лікарні, амбулаторії в сільській місцевості; а також лікар, який працює у госпіталі, лазареті, медсанбаті та медсанроті, розташованих у районних центрах та населених пунктах, що належать до сільської місцевості	7
124.	Лікар, персонал медичний середній та молодший, які працюють у підземних оздоровчих пунктах	7
125.	Керівники і фахівці, які безпосередньо беруть участь в операціях із застосуванням апаратів «Штучне серце», «Штучна нирка», «Штучні легені» та дихальних центрів	7
126.	Лікар, персонал медичний середній та молодший, які працюють у венерологічних стаціонарах закритого типу	11
127.	Лікар, персонал медичний середній та молодший та препаратор із збирання та оброблення крові, які працюють у боксах	7
128.	Лікар, персонал медичний середній та молодший, які працюють у амбулаторіях та оздоровчих пунктах на штучних островах нафторозробок	7
129.	Лікар, персонал медичний середній та молодший, які працюють у лікувально-профілактичних установах (відділеннях, групах), установах (відділеннях, групах) соціального забезпечення, установах (групах) освіти для дітей з фізичними вадами або з ураженням центральної нервової системи з порушенням опорно-рухового апарату без порушення психіки	7
130.	Інструктор з організаційно-масової роботи, який працює у	7

	відділеннях та палатах для хворих з ураженням спинного мозку та хребта (спінальних хворих) у лікувально-профілактичних установах та будинках інвалідів	
131.	Лікар, персонал медичний середній, які працюють в барокамерах та кесонах	11
132.	Лікар, який працює в установах охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення та будинку відпочинку	7
133.	Персонал медичний середній установ охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення	7
134.	Персонал медичний молодший установ охорони здоров'я та соціального забезпечення	7
135.	Персонал центрів і відділень мікрохірургії, який безпосередньо виконує хірургічні операції з імплантації пальців, кісток, сегментів кінцівок у пластичній мікрохірургії, мікросудинній хірургії	11
136.	Працівники лабораторій, відділень та відділів, зайняті заготовленням та консервуванням трупної крові та трупних тканин	7
137.	Сестра-господиня, яка працює у радонолікарні	4
138.	Сестра медична з дієтичного харчування та працівник молочної кухні, які працюють біля печі та автоклавів	7
139.	Слюсар-ремонтник, механік, електромеханік з ремонту та обслуговування медичного устаткування та електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, зайняті на роботах у цехах, відділеннях, відділах та лабораторіях, де всі основні працівники мають право на щорічну додаткову відпустку	4
140.	Швейцар, який працює у радонолікарні	4
XXII. ЗАГАЛЬНІ ПРОФЕСІЇ ЗА ВСІМА ГАЛУЗЯМИ ГОСПОДАРСТВА		
РОБОТА З РАДІОАКТИВНИМИ РЕЧОВИНАМИ ТА ДЖЕРЕЛАМИ ІОНІЗУЮЧИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ		
Застосування радіоактивних речовин як джерел гамма-випромінювання		
1.	Працівники, безпосередньо зайняті заряджанням та випробуванням промислових і медичних гамма-установок та апаратів	11
2.	Працівники, безпосередньо зайняті збиранням, транспортуванням, складанням, зберіганням та захороненням гамма-активних речовин у кількості понад 100 міліграм-еквівалентів радію	11
3.	Працівники, безпосередньо зайняті на гамма-терапії та експериментальному гамма-опромінюванні:	
	у палатах для обслуговування хворих з накладеними радіоактивними препаратами	11
	з гамма-установками	11

	з гамма-препаратами у радіоманіпуляційних кабінетах та лабораторіях	18
4.	Працівники, безпосередньо зайняті роботами на установках з гамма-дефектоскопії:	
	на переносних установках	11
	на стаціонарних установках	7
Рентгенівське випромінювання		
5.	Працівники, безпосередньо зайняті дослідженням, випробуванням та налагодженням (з виконанням дрібних ремонтних робіт безпосередньо на місці) рентгенівських трубок та рентгенапаратів з трубками	7
6.	Працівники, безпосередньо зайняті на електроннографах та електронних мікроскопах напругою понад 30 кВ	7
7.	Працівники, безпосередньо зайняті на промислових установках з рентгенодефектографії	7
8.	Працівники, безпосередньо зайняті на установках рентгеноспектрального, рентгеноструктурного аналізу, промислової рентгенографії та контролем растрів рентгенівських решіток	11
9.	Працівники, безпосередньо зайняті рентгенотерапією, експериментальним рентгеноопромінюванням та променевою терапією із застосуванням бета-аплікаторів	7
10.	Працівники, безпосередньо зайняті рентгенодіагностикою, флюорографією на ротаційній рентгенотерапевтичній установці з візуальним контролем	11
11.	Середній та молодший медичний персонал рентгенівських, флюорографічних кабінетів та установок, зайнятий поданням допомоги лікареві під час виконання ним робіт з рентгенодіагностики, флюорографії, на рентгенотерапевтичній установці з візуальним контролем	11
Фізика та дозиметрія рентгенівських та гамма-променів		
12.	Працівники, безпосередньо зайняті з джерелами випромінювання на градуюванні дозиметричної та радіометричної апаратури	11
13.	Працівники, безпосередньо зайняті експериментальними дослідженнями та дозиметричними вимірюваннями	11
Дослідні, транспортні, енергетичні, дослідно-промислові атомні реактори та прототипи ядерних енергетичних установок, прискорювальні установки та джерела нейтронів		
14.	Працівники, безпосередньо зайняті з нейтронними джерелами вимірювання (радієво-берилієві, полонієво-берилієві та інші)	11
15.	Працівники, безпосередньо зайняті на циклотронах, бетатронах, лінійних прискорювачах та інших	11

	прискорювальних установках	
16.	Працівники, зайняті експлуатаційними, ремонтними та експериментальними роботами на атомних реакторах:	
	потужністю понад 2000 кВт за умови роботи у зоні іонізуючих випромінювань	18
	потужністю менше 2000 кВт	11
Робота із застосуванням відкритих радіоактивних джерел		
17.	Працівники, безпосередньо зайняті на роботах з відкритими радіоактивними речовинами (виготовлення, перероблення, зберігання, розфасування, дослідження, застосування та інші види робіт) з активністю на робочому місці, що відповідає:	
	III класу робіт	7
	II класу робіт	11
	I класу робіт	18
18.	Працівники, безпосередньо зайняті приготуванням та обслуговуванням природних і штучних радонових ванн	7
Служба радіаційної безпеки, спецкомбінати, станції дезактивації, пункти захоронення (зберігання) радіоактивних відходів (РАВ)		
19.	Працівники служб радіаційної безпеки, зайняті на радіаційно небезпечних роботах у приміщеннях спеціальних лабораторій, на пунктах захоронення (зберігання) РАВ, на станціях дезактивації спецодягу і засобів індивідуального захисту (спецпральні) та на об'єктах народного господарства під час поводження з радіоактивними відходами	11
20.	Працівники, які безпосередньо виконують роботи з ліквідації радіаційних аварій в умовах підвищеного радіаційного ризику	18
21.	Працівники пунктів захоронення (зберігання) радіоактивних продуктів і РАВ:	
	переробник РАВ, дезактиваторник	18
	інші працівники	11
22.	Працівники станцій дезактивації спецодягу та засобів індивідуального захисту (спецпралень):	
	дезактиваторник	18
	інші працівники	11
ІНШІ ВИДИ ВИРОБНИЦТВ		
23.	Водій-випробувач бойових та спеціальних машин, зайнятий випробуванням танків у дорожніх умовах	7
24.	Водій-випробувач, зайнятий випробуванням:	
	мотоциклів на випробувальних стендах у виробничих приміщеннях	4
	автомобілів на автодромах	7
25.	Водолаз 1, 2 і 3 групи спеціалізації робіт	7

26.	Газорятівник, який працює на газових дільницях, а також зайнятий чергуванням у цехах	7
27.	Деактиваторник, зайнятий дегазацією складських приміщень	4
28.	Дезінфектор	4
29.	Диктор брайлівського набору, зайнятий диктуванням тексту складачу брайлівського набору (сліпому)	7
30.	Диктувальник, зайнятий диктуванням тексту сліпій друкарці на друкарській машинці	7
31.	Друкарка, яка працює на друкарській машинці	4
32.	Електромонтер з ремонту повітряних ліній електропередачі, зайнятий на верхових роботах з монтажу та ремонту повітряних ліній високої напруги та контактних мереж залізниць	4
33.	Кесонник-апаратник, кесонник-електромонтажник, кесонник-прохідник, кесонник-слюсар, зайняті на кесонних роботах	7
34.	Комірник, зайнятий роботою у спеціалізованих матеріальних складах (коморах):	
	хімікатів	4
	ртуті та забрудненого ртуттю спецодягу	7
35.	Контролер, зайнятий пристрілюванням та відстрілюванням зброї у закритих приміщеннях	7
36.	Лікар ветеринарний, фельдшер, санітар ветеринарний, які працюють на утилізаційних заводах та на утилізаційних установках	7
37.	Машиніст насосних установок, який під час роботи стикається з каналізаційною рідиною	7
38.	Машиніст насосних установок, зайнятий обслуговуванням водопровідних, меліоративних та каналізаційних насосних станцій, що знаходяться на глибині більш як 3 метри	4
39.	Муляр, зайнятий ремонтом каналізаційних споруд, який під час роботи стикається з каналізаційною рідиною	7
40.	Оглядач нафтоналивних ємностей, зайнятий внутрішнім оглядом, прийманням та здаванням вагонів-цистерн з-під нафтопродуктів	4
41.	Озеленювач, безпосередньо зайнятий обслуговуванням обприскувачів, обпилувачів, аерозольних генераторів та автомашин під час роботи з отрутохімікатами	7
42.	Оператор копіювальних та розмножувальних машин, електрофотограф, безпосередньо зайняті на електрографічних репродукційних апаратах	4
43.	Оператор електронно-обчислювальних машин	4
44.	Оператор очисних споруд, оператор на аеротенках, оператор	7

	на біофільтрах, оператор на мулових майданчиках, оператор на метантенках, оператор на відстійниках, оператор на піскоуловлювачах та жироловках, оператор на решітці, оператор на емшерах, оператор полів зрошування та фільтрації, оператор установки для сушіння осаду, оператор установки для збезводнення осаду, оператор хлораторної установки - всі, зайняті на роботах, під час яких є контакт з каналізаційною рідиною	
45.	Працівники професійних аварійно-рятувальних служб: які безпосередньо виконують аварійно-рятувальні роботи	24
	інші працівники, робота яких пов'язана з аварійно-рятувальними роботами	7
46.	Працівники, безпосередньо зайняті випробуванням УВЧ (УКХ) генераторів і апаратури потужністю 100 Вт і більше в діапазоні частот від 30 мГц до 300 мГц включно, а також настроюванням та контролем цих генераторів і апаратури під час їх роботи	7
47.	Працівники, безпосередньо зайняті на роботах у морозильних та холодильних камерах та ліфтах холодильників	4
48.	Працівники, безпосередньо зайняті перебиранням та ремонтом ртутних випрямлячів та приладів, заповнених ртуттю	7
49.	Працівники, безпосередньо зайняті регулюванням, настроюванням, випробуванням і обслуговуванням генераторів міліметрово-дециметрового діапазону хвиль, на вимірювальних генераторах під час роботи з відкритими випромінювальними системами тих же діапазонів хвиль (від 1 см до 100 см включно) за умови перевищення гранично допустимого значення щільності потоку енергії електромагнітного поля	7
50.	Працівники, безпосередньо зайняті роботою на борту повітряних суден, за наявності відповідної кількості годин нальоту за робочий рік:	
	від 50 до 100 годин	4
	від 101 до 200 годин	7
	від 201 до 300 годин	11
	від 301 до 400 годин	18
	від 401 до 500 годин	25
	понад 500 годин	32
51.	Працівники, безпосередньо зайняті роботами на борту повітряних суден під час виконання випробувальних польотів	30
52.	Працівники воєнізованої охорони, зайняті охороною	4

	об'єктів, інкасацією та перевезенням грошової готівки, цінних паперів та інших цінностей (начальник дільниці, старший інспектор, інкасатор, водій, черговий, стрілець, охоронник)	
53.	Працівники, зайняті пошуково-рятувальними, гірничорятувальними, газорятувальними, протифонтанними роботами, а також аварійно-рятувальними роботами, пов'язаними з гасінням пожеж, знешкодженням авіабомб та інших вибухонебезпечних предметів, роботами з ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій	4
54.	Працівники, зайняті роботами з камерального оброблення аерофотознімальних матеріалів, складання, накреслювання та гравірування планів і карт, а також з астрономічного та геодезичного обчислення на обчислювальних машинах:	
	зайняті гравіруванням оригіналів географічних, топографічних та спеціальних карт на пластиках	7
	інші робітники, керівники і фахівці	4
55.	Працівники, зайняті у цехах із застосуванням відкритої ртуті у виробництві ртутних приладів	7
56.	Працівники, зайняті у цехах та на дільницях, спеціально організованих для робітників, хворих на туберкульоз, на роботах з керівництва та обслуговування цих хворих	7
57.	Працівники, які безпосередньо зайняті знезаражуванням та утилізацією трупів тварин та конфіскатів на утилізаційних підприємствах (цехах, відділеннях)	7
58.	Працівники, які працюють на обчислювальних машинах, а також оператор обчислювальних машин, який працює на машинолічильних станціях	4
59.	Працівники, які працюють на електронних мікроскопах з напругою понад 30 кВ	7
60.	Прибиральник службових приміщень, зайнятий прибиранням загальних убиралень та санвузлів	4
61.	Робітники, безпосередньо зайняті заповненням приладів ртуттю, очищенням ртуті, калібруванням ртуттю термометрів, капілярів та вилученням ртуті з приладів	18
62.	Робітник з благоустрою, зайнятий на роботах з видалення нечистот ручним способом	7
63.	Робітник, зайнятий випробуванням виробів, агрегатів та приладів і безпосередньо перебуває у термобарокамерах при температурі:	
	- 60 °С та нижче	7
	+ 40 °С та вище	4
64.	Робітники, зайняті обробкою, градуванням, клішуванням, контролем, перевірянням та складанням приладів,	7

	наповнених ртуттю	
65.	Робітники, зайняті обслуговуванням, очищенням та ремонтом промислової та каналізаційної мережі та пасток	7
66.	Робітники, зайняті пристрілюванням та відстрілюванням зброї у закритих приміщеннях	7
67.	Робітники пралень, зайняті прийманням брудної білизни та спецодягу з інфекційних, туберкульозних, протилепрозних, протичумних установ, відділень, відділів, виробництв та лабораторій; пранням та замочуванням заразної білизни та спецодягу; пранням білизни та спецодягу ручним способом; у грязелікарні при ручному пранні білизни та спецодягу	7
68.	Слюсар аварійно-відбудовних робіт, зайнятий на роботах з: прочищення та ремонту каналізаційної мережі;	7
	огляду та ремонту водопровідних колодязів та підземних водостоків	4
69.	Слюсар з ремонту автомобілів, зайнятий ремонтом асенізаційних машин, сміттевозів, прибиральних машин, автомобілів, які використовуються для перевезення трупів	4
70.	Слюсар-ремонтник, зайнятий ремонтом ртутних насосів та іншого устаткування, заповненого ртуттю	7
71.	Слюсар-ремонтник, зайнятий ремонтом обприскувачів, обпилювачів, аерозольних генераторів та автомашин за умови їх роботи з отрутохімікатами	4
72.	Слюсар-сантехнік, зайнятий на роботах в громадських туалетах	4
73.	Слюсар-сантехнік, зайнятий ремонтом, наглядом та обслуговуванням внутрішньобудовної каналізації, водопроводу	4
74.	Стенографістка	7
75.	Технік та механік (рентгенотехнік), зайняті ремонтом, настроюванням та регулюванням рентгенівських апаратів та установок	7
76.	Укладальник-пакувальник, зайнятий пакуванням ртутних приладів у футляри під час роботи із застосуванням відкритої ртуті	7
77.	Художники-реставратори III, II, I і вищої кваліфікаційних категорій всіх реставраційних спеціальностей, робота яких пов'язана з пам'ятками історії і культури (рухомими і нерухомими), що вражені актиноміцетами і хвороботворними мікробами, з використанням у реставраційному процесі хімічних речовин I і II класу небезпеки	7

Додаток № 5
до Галузевої угоди між
Міністерством освіти і науки
України та Профспілками
працівників освіти і науки
України на 2021 - 2025 роки

Спільна комісія
Міністерства освіти і науки України та Профспілок працівників
освіти і науки України для ведення переговорів і здійснення контролю
за виконанням Галузевої угоди

від сторони
Міністерства освіти і науки України:

1.	Даниленко Світлана Василівна	Заступник Міністра-співголова Спільної робочої комісії від сторони міністерства
2.	Щеглова Ольга Миколаївна	Помічник директора ДНУ «Інституту освітньої аналітики»
3.	Карбишева Вікторія Оттівна	Керівник експертної групи змісту та забезпечення якості професійної освіти
4.	Хименко Олег Андрійович	Начальник головного управління із реалізації політик у сфері науки та інновацій
5.	Бойко Григорій Миколайович	Заступник директора департаменту - начальник відділу кадрів апарату Міністерства
6.	Васечко Тетяна Костянтинівна	Начальник відділу правових питань та договірної роботи
7.	Середницька Алла Дмитрівна	Начальник відділу позашкільної освіти, виховної роботи
8.	Божинський Володимир Святославович	Керівник експертної групи з питань нормативно-правового забезпечення та децентралізації в освіті
9.	Божко Ольга Антонівна	Головний спеціаліст відділу координації менеджменту закладів освіти
10.	Ткаченко Оксана Леонідівна	В.о. директора департаменту – начальник відділу праці та нормативно- інформаційного забезпечення

від сторони

Профспілок працівників освіти і науки України:

1. **Романюк**
Сергій Михайлович заступник голови Профспілки працівників освіти і науки України – голова зі сторони профспілки
2. **Яроцький**
Станіслав Володимирович голова Всеукраїнської професійної спілки працівників сфери вищої освіти
3. **Фундовний**
Володимир Васильович голова Вільної профспілки освіти і науки України
4. **Дулуб**
Лідія Миколаївна голова Харківської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України
5. **Клименко**
Антоніна Іванівна начальник управління соціально-економічного захисту ЦК Профспілки працівників освіти і науки України
6. **Пугачов**
Сергій Георгійович заступник голови Профспілки працівників освіти і науки України, голова Вінницької обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України
7. **Цвях**
Володимир Федорович заступник голови Профспілки працівників освіти і науки України, голова первинної профспілкової організації Київського національного університету імені Тараса Шевченка
8. **Чабанюк**
Ольга Анатоліївна заступник голови Профспілки працівників освіти і науки України
9. **Яцейко**
Марія Григорівна голова Львівської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України
10. **Яцунь**
Олександр Михайлович голова Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки України